

STICHTING NATIONAAL MUSEUM VAN WERELDCULTUREN

VERANTWOORDING 2024

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	3
Directieverslag	3
Verslag Raad van Toezicht.....	21
Prestatiegegevens ten behoeve van het Amsterdams Fonds voor de Kunst	25
JAARREKENING 2024	27
Balans per 31 december 2024	28
Categoriale exploitatierekening over 2024.....	29
<u>Toelichting</u>	
Categoriale en functionele exploitatierekening 2024	30
Kasstroomoverzicht 2024	31
Grondslagen voor de financiële verslaggeving	32
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	33
Toelichting op de balans per 31 december 2024.....	38
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	48
Toelichting op de categoriale exploitatierekening over 2024	49
Toelichting op de functionele exploitatierekening over 2024	58
OVERIGE GEGEVENS	60
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	61

DIRECTIEVERSLAG 2024

Het Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW), gevestigd te Leiden op de Steenstraat 1, is een stichting met als doel huidige en toekomstige generaties inzicht te geven in de geschiedenis en ontwikkeling van niet-westerse culturen aan huidige en toekomstige generaties alsmede het onder de aandacht brengen van de wisselwerking tussen culturen. Onze musea zijn musea over de wereld in verbinding, die willen inspireren tot meer wereldburgerschap en daarmee bijdragen aan een gelijkwaardigere, rechtvaardigere en leefbare wereld. Sinds 1 mei 2017 is het Wereldmuseum Rotterdam als partner verbonden aan het NMVW op basis van een in een samenwerkingsovereenkomst vastgelegde personele unie op het gebied van bestuur, management en toezicht. De twee stichtingen delen naast de collectie ook dezelfde missie.

De jaarrekening 2024 van de Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen volgt de door het ministerie van OCW voorgeschreven methodiek, vastgelegd in het 'Handboek Verantwoording Instellingen Erfgoedwetsubsidies 2021-2024', kortweg het 'handboek'.

Algemeen Beleid 2024

Het eerste kwartaal van 2024 stond in het teken van een uitgebreide zelfreflectie op de beleidsperiode 2021-2024. In mei 2024 werden we gevisiteerd en eind augustus ontvingen we het definitieve visitatierapport. Uit het visitatierapport: "Nederland mag trots zijn op het Wereldmuseum, een museum dat de bezoeker op verschillende manieren belangrijke geschiedenis, kunst en wetenschap brengt en dat op een wijze doet waarbij het museum een debat niet uit de weg gaat." De aanbevelingen in het rapport zijn intern besproken en waar mogelijk reeds verwerkt in het activiteitenplan voor 2025-2028 en onze bedrijfsvoering.

In het voorjaar organiseerden we een aftrap voor de herinrichting van Wereldmuseum Leiden. De eerste stappen op weg naar een nieuw museum pakten we breed aan met meerdere gesprekken, publieksonderzoek en workshops, waarmee we intern en extern input verzamelden voor een eerste inhoudelijk concept en plan van aanpak. De eerste fase van de herinrichting wordt voor eind 2025 voorzien.

In 2024 is - binnen het project *Pressing Matter* - een start gemaakt met een breed onderzoek naar menselijke resten in Nederlandse collecties. Directe aanleiding hiervoor was een verzoek vanuit een herkomstgemeenschap. Tussen 24 juni en 5 juli vond het eerste bezoekersprogramma plaats van vertegenwoordigers van de Vereniging Inheemse Dorpshoofden Suriname (VIDS), deels gefinancierd door het Consortium. Het programma kwam door co-creatie van het Wereldmuseum en VIDS tot stand, en door de inzet van kunstenaar-activist Manuwi. Het programma stond vooral in het teken van onderzoek naar voorouderlijke resten van een baby uit Suriname. Daarnaast stonden onder andere bezoeken aan depots van het Wereldmuseum, Naturalis, Bronbeek, Museum Vrolijk en het Rijksmuseum op het programma, en deelname aan de Nationale Herdenking Slavernijverleden in het Amsterdamse Oosterpark.

In de zomer veranderde de Lichthal van Wereldmuseum Amsterdam in een sportschool waar iedereen kon deelnemen aan lessen Karate, (kick)boksen, Tai Chi, Capoeira, Kungfu en Pencak Silat. De Martial Arts Summer School werd genomineerd voor de Museumkids Award 2024 van de Museumvereniging. Daarnaast werd herkomstonderzoeker Tom Quist genomineerd voor de Museumtalentprijs. Deze aanmoedigingsprijs van het Ministerie van OC&W wordt sinds 2017 jaarlijks uitgereikt tijdens het Museumcongres. Dit jaar konden kandidaten worden voorgedragen die een specifieke visie op collecties hebben.

Conform de adviezen van de Commissie Koloniale Collecties besloot de nieuwe minister van OCW om, ruim een jaar na de vorige teruggave van stukken uit onze collectie, voor de tweede keer objecten terug te geven aan Indonesië. Op 20 september werden de 288 culturele objecten aan Indonesië in eigendom overdragen in aanwezigheid van de Indonesische ambassadeur en een delegatie van de Repatriasi Commissie. De overdracht vond plaats in Wereldmuseum Amsterdam in het bijzijn van de directeur-generaal cultuur van Indonesië Hilmar Farid, de Indonesische repatriasi commissie en Minister Eppo Bruins. In de besloten bijeenkomst stonden de goede relatie, wederzijdse respect en de toekomstige samenwerking centraal. Aan het einde van het jaar werd bovendien een menselijke schedel gerestitueerd aan Mexico. In totaal werden in 2024 356 objecten uit de rijkscollectie gerestitueerd.

In het Zeeuws Museum was in 2024 de derde versie van onze tentoonstelling *Heden van het Slavernijverleden* te zien. Het Zeeuws Museum heeft onze tentoonstelling overgenomen om met experts en publiek in gesprek te gaan over de rol van de provincie Zeeland in de koloniale geschiedenis. De eerste versie van *Heden van het Slavernijverleden* stond in Wereldmuseum Amsterdam, de tweede in Berg en Dal. Mooi aan de versie in Middelburg zijn de aanvullingen met kunstwerken uit de collectie van het Zeeuws Museum.

Ook hebben zij de protestborden van Black Lives Matter, die in 2020 op het Abdijplein in Middelburg zijn gebruikt, van het Rijksmuseum geleend.

Wereldmuseum Berg en Dal (voorheen Afrika Museum) en WereldLAB

Beëindiging exploitatie Wereldmuseum Berg en Dal

Op 26 november 2023 sloot het Wereldmuseum Berg en Dal de deuren voor het publiek. Dit was het resultaat van een langlopend conflict tussen de oprichters van het museum en eigenaren van gebouwen en gronden, de Congregatie van de Heilige Geest (CHG) en het Wereldmuseum. Deze periode startte met de aankondiging van de Congregatie gebouwen, gronden alsook collectie te willen verkopen en resulteerde in februari 2021 uiteindelijk in de opzegging door CHG van de huurovereenkomst voor de gebouwen en terreinen per 31 december 2024. Hierover werd het ministerie middels een brief van 19 januari 2024 geïnformeerd.

Op 27 december 2024 overhandigden wij de sleutel aan de verhuurder, waarmee onze betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid voor de locatie Berg en Dal tot een einde kwamen.

In aanloop naar het vertrek van de locatie werd het Wereldmuseum in augustus 2023 door de Congregatie gedagvaard. Hieruit volgden uiteindelijk 3 rechtszaken, met als inzet de vervroegde sluiting, de oplevering van het gehuurde en het eigendom van de collectie.

De uitkomsten van de eerste 2 rechtszaken werden merendeels in het voordeel van het NMVW beslist en waren voor ons niet heel verrassend en deels voorzien. Het vonnis van de derde rechtszaak kwam onverwacht: hierbij werd, met uitzondering van enkele specifieke stukken, de volledige collectie die op 1 april 2014 (fusiedatum) bij de toenmalige Stichting Afrika Museum aanwezig was, toegewezen aan de Congregatie van de Heilige Geest. In december droegen we zowel het bruikleen aan hen over als de 4.552 objecten die we tot dan toe als collectie in eigendom registreerden.

Wij hebben hoger beroep aangetekend tegen het vonnis van de derde rechtszaak.

WereldLAB

Het Wereldmuseum is toegewijd aan het gedistribueerde karakter van de organisatie, met locaties op verschillende plaatsen in Nederland. Daarnaast wordt niet alleen gedacht in vaste locaties, maar is het de wens om ook in de toekomst samenwerkingen in heel Nederland te ontwikkelen en te programmeren.

Er ligt een nadrukkelijke wens om als Wereldmuseum in de regio Oost te blijven.

Voor een nieuwe Wereldmuseumlocatie in Nijmegen wordt een ontwikkelingsproces voorzien dat uit meerdere fases bestaat. De eerste fase dient als basis voor de verdere ontwikkeling van het museumconcept (niet alleen voor Nijmegen maar voor het Wereldmuseum breed) en betreft een onderzoeks- en experimenteerfase, die als werktitel WereldLAB krijgt. In deze fase onderzoeken we wat voor soort museum we in de stad Nijmegen zouden willen en kunnen zijn, in relatie tot de behoeften en wensen van de stad en van andere instellingen in Nijmegen.

WereldLAB volgt daarbij het voorbeeld van het Humboldt Lab in Berlijn, in het leven geroepen om diverse belanghebbenden te betrekken bij het begeleiden van onderzoek en conceptontwikkeling van het museum en te experimenteren met vormen van (niet-permanente) sites waar plaats is voor wereldwijde kunst, geschiedenis en cultuur, onderwijl bouwend aan een naam en bekendheid in de regio.

Het WereldLAB is met een team van 5 medewerkers met verschillende specialismen in het najaar van 2024 van start gegaan vanuit een tijdelijke kantoorlocatie in Nijmegen. Voor de programmering wordt de samenwerking met externe partners en locaties gezocht.

De programmering voor het jaar 2025 is inmiddels vastgesteld en is op 27 februari 2025 afgetrapt met een spetterend en druk bezocht launch-event in De Vasim in Nijmegen, in aanwezigheid van een groot gezelschap makers, vakgenoten, belangstellenden vanuit het openbaar bestuur en de culturele sector en benieuwde Nijmegenaren.

Organisatiestructuur

De interne organisatiestructuur en het personeelsbestand zijn afgestemd op de omvang van de activiteiten van het museum. De principes van integrale samenwerking, projectmatig werken en zelforganiserende teams vormen hierbij een belangrijke basis.

Per ultimo 2024 hadden 218 personen een arbeidsovereenkomst bij het NMVW (2023: 241) met een omvang van 147,7 fte (2023: 154 fte). De afname ten opzichte van 2023 werd veroorzaakt door de uitdiensttredingen van de medewerkers van Wereldmuseum Berg en Dal ten gevolge van de sluiting van de locatie. Per ultimo 2024 waren op deze locatie nog 15 medewerkers/7,5 fte in dienst. Voor 12 (4,8 fte) medewerkers eindigden de arbeidsovereenkomsten per 31 december 2024, 3 medewerkers (2,7 fte) zetten hun werkzaamheden voort bij het WereldLAB.

NMVW beschikt met een algemeen en een inhoudelijk directeur over een tweehoofdige directie en heeft een management team van vijf leden, die gezamenlijk en vormgegeven in vijf sectoren alle disciplines van de organisatie vertegenwoordigen.

Na extern advies werd dit jaar besloten tot een samensmelting van de Ondernemingsraden van Wereldmuseum Rotterdam en van het NMVW.

Financiële Positie

Het jaar 2024 is afgesloten met een positief resultaat na bestemming van € 205.223, waar een nihil resultaat was begroot. Het resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve.

De algemene reserve bedraagt hierdoor per ultimo 2024 € 2.610.027. Deze omvang bevindt zich aan de onderzijde van de bandbreedte waartussen het vrije vermogen (algemene reserve) zich zou moeten bevinden. We hebben deze bandbreedte vastgesteld bij een interne analyse naar de streefhoogte van het vrije vermogen. Hierbij is rekening gehouden met organisatierisico's, sectorvergelijking en de financieringsfunctie van dit vermogen.

De solvabiliteit van het NMVW is 0,23 en de liquiditeit komt per ultimo 2024 uit op 4,62. Deze cijfers geven een solide financiële positie weer. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat een aanzienlijk deel van het vermogen, te weten € 3.869.740, is ondergebracht in bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen met geormerkte bestemming.

Ten aanzien van de omvang van de liquide middelen dient opgemerkt te worden dat dit vooral samenhangt met de ontvangen gelden voor de huisvesting in Leiden. Hiervoor is een voorziening gevormd alsmede een langlopende schuld opgenomen.

Met betrekking tot het Liefkesfonds kan nog gemeld worden dat het legaat waaruit dit fonds is gevormd deels in de vorm van een effectenportefeuille aan het museum werd overgedragen. Een positief beleggingsresultaat komt ten goede aan het bestemmingsfonds, net als een eventueel negatief resultaat ten laste van dit bestemmingsfonds zou komen. Het fonds staat in dat opzicht dan ook buiten de exploitatie van het museum en het museum loopt geen risico's die de algemene reserve zouden kunnen belasten. Het museum hanteert een defensief beleggingsprofiel. In 2024 was er een positief resultaat van € 87.680.

De vergaande bestuurlijke samenwerking met het Wereldmuseum Rotterdam vertaalt zich in een financiële relatie tussen de beide stichtingen. Immers, kernpunt van de samenwerking is de dienstverlening vanuit het NMVW aan het Wereldmuseum, die is gebaseerd op de in 2017 aangegane samenwerkingsovereenkomst. In deze samenwerkingsovereenkomst zijn de specifieke functies aangegeven die in het kader van de samenwerking ook werkzaam zullen zijn voor het Wereldmuseum. Dit betreft met name het management, enkele ondersteunende functies, de conservatoren en het online-team.

Vanaf medio 2024 wordt ook het systeembeheer door NMVW uitgevoerd. Voor elke functie is een percentage van de loonkosten afgesproken dat door NMVW wordt doorbelast aan het Wereldmuseum.

Continuïteit

Met de wijziging van de *Regeling beheer Rijkscollectie en subsidiëring van museale instellingen* in een wettelijke taak vervalt de verplichting om iedere vier jaar een subsidieaanvraag in te dienen. Met deze wijziging is de continuïteit van het NMVW vanaf 1 januari 2021 verder verstevigd. Wij gaan daarbij uit van continuïteit van de gebruikelijke jaarlijkse indexeringen.

2025 wordt het eerste jaar zonder de locatie Berg en Dal, maar mét het experimentele WereldLAB, waarmee onze aanwezigheid in Nijmegen wordt voortgezet. Een nieuwe situatie, die wij zullen ervaren op het gebied van focus en personele en financiële capaciteit.

Alle regelingen die voortkwamen uit het ten gevolge van de sluiting het museum in Berg en Dal overeengekomen Sociale Plan zijn in 2024 verwerkt. Hiermee vervallen met ingang van 2025 de exploitatiekosten voor deze locatie, een deel van dit budget wordt aangewend voor het WereldLab, dat in het najaar in Nijmegen van start ging.

Voor mogelijke na-ijlende kosten in verband met de oplevering van het gehuurde en de collectie maakten wij een reservering.

Na het vaststellen van de (meerjaren)begroting, de activiteitenplannen en de hiervoor benodigde personele formatie volgen wij de interne en externe behoeften en ontwikkelingen op de voet, spelen in op kansen die zich voordoen en actualiseren en sturen bij waar nodig en mogelijk. Zo houden wij ons aanbod relevant en aantrekkelijk en onze (financiële) planning flexibel en laten wij onze activiteiten, personele inzet en gevraagde competenties meebewegen met de aanpassingen.

Begroting 2025

Op 11 december 2024 werd de begroting voor het jaar 2025 door de Raad van Toezicht geaccordeerd. Hierna wordt de begroting op hoofdlijnen weergegeven:

Bedragen (x € 1000,-)			
Totaal eigen inkomsten	€	4.965	
Totaal structureel subsidie OCW	€	24.080	
Incidentele publieke subsidies	€	495	
Totale Baten		€	29.540
Personeelslasten	€	12.447	
Huisvestingslasten	€	9.570	
Afschrijvingen	€	1.171	
Aankopen	€	190	
Overige lasten	€	5.883	
Totale Lasten		€	29.261
Saldo gewone bedrijfsuitoefening		€	279
Saldo rentebaten/ -lasten	€	400	
Resultaatbestemming	€	-679	
Resultaat na bestemming	€	0	

Een kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten

Tentoonstellingen

Wereldmuseum Amsterdam

Op 8 februari opende de tentoonstelling *Imprints*, waarin hedendaagse kunstenaars Elia Nryista, Max Kisman en Sabine Groenewegen werden uitgenodigd om te reflecteren op erfenissen van de Nederlandse overheersing van Indonesië. Met nieuw videowerk, batik, borduurwerk, sculpturen, animaties en een wajang-schaduw installatie keken ze kritisch naar de doorwerking op het heden.

Vanaf 12 april was *Sari Statement* te zien. De reizende tentoonstelling van het *Design Museum* Londen liet de veelzijdigheid van de hedendaagse sari zien door circa 60 baanbrekende sari's van ontwerpers, dragers en makers uit India en de Indiase diaspora samen te brengen. Hiermee speelden we in op de hernieuwde populariteit van de sari, die een grote invloed heeft op wereldwijde modetrends. Daarnaast werd in foto's en video's getoond hoe de sari in de loop der tijd is veranderd; van straatcultuur tot haute couture.

Tot 21 april was *Plastic Crush* te zien. De tentoonstelling toonde de verschillende manieren waarop ons leven is doordrongen van dit materiaal. Universele en lokale verhalen, objecten uit de collectie, hedendaagse kunst en plastic iconen boden een breder perspectief en inspireerden tot een duurzamere toekomst. In het kader van die duurzaamheid werden na afloop van de tentoonstelling voor veel onderdelen nieuwe bestemmingen gevonden: een deel werd retour gezonden naar leveranciers, een deel ingezet door een modebedrijf in Eindhoven, de winkel hergebruikt shopcanvas en een groot deel van de sokkels, wanden en podia werd hergebruikt in *Martial Arts* en *Goud*.

Op 30 mei opende *Martial Arts*. Deze tentoonstelling laat zien waarom mensen aan vechtsporten doen en toont de wereld achter krijgskunsten: de cultuur, spiritualiteit en de gemeenschappen. Voor de voorbereiding en de uitvoering van deze tentoonstelling werkten wij heel nauw samen met Amsterdamse communities. Het Parool schreef over de opening: "De nauwe contacten met Amsterdamse sportscholen spreken uit de samenstelling van het publiek op de openingsavond. Als er een prijs zou bestaan voor de meest diverse tentoonstellingsopening van Nederland zou deze avond hoge ogen gooien".

Eind 2024 was in de Lichthal een kleine tijdelijke tentoonstelling te zien: *Posters for the Planet*. Deze tentoonstelling was het resultaat van een ontwerpwedstrijd die werd georganiseerd door de Turing Foundation. De wedstrijd waaraan iedereen kon deelnemen vormt de basis van een mediacampagne gericht op klimaatbewustzijn. Die campagne is nodig omdat 80 procent van de Nederlanders zich weliswaar zorgen maakt over stijgende temperaturen en afnemende biodiversiteit, maar het lastig vindt hoe ze die zorg kunnen omzetten in een zinvolle bijdrage aan een beter milieu.

Een poster kan iets verbeelden waar woorden en opinies niet in slagen: de complexiteit van oorzaak en gevolg vangen in één sterk ontwerp.

De tentoonstelling paste goed in ons museum, omdat die qua thematiek mooi aansloot bij *Raad van de Raaf*.

Wereldmuseum Leiden

Tot 3 november was *In Schitterend Licht* te zien. Deze tentoonstelling was een uitgebreidere versie van de eerdere opstelling in Berg en Dal. Gastcurator Azu Nwagbogu stelde de tentoonstelling samen door topstukken uit de collectie aan te vullen met werk van hedendaagse kunstenaars uit 15 landen. De tentoonstelling liet zien hoe kunstenaars uit Afrika en de diaspora de wereld om zich heen kritisch bekijken en inspiratie vinden in gedeelde dromen voor een nieuwe samenleving. De vormgeving door Studio LA met de schuine, betonachtige wanden vormde een spannend labyrint langs thema's macht, migratie, kunstgeschiedenis en spiritualiteit. De expo werd gewaardeerd met 4 sterren in de Volkskrant. De tentoonstelling was tevens de laatste keer dat een deel van de moderne en hedendaagse kunstcollectie van het Afrikamuseum getoond kon worden.

Op 20 juli opende *Mapuche, een gemeenschap in beweging*. De Mapuche zijn de oorspronkelijke bewoners van het gebied dat nu onder Chili en Argentinië valt. De tentoonstelling combineerde fotografie uit onze collectie met registraties van performance art en persoonlijke foto's van de Mapuche-gemeenschap. De fototentoonstelling kwam tot stand dankzij een samenwerking met de *FOLIL Mapuche Stichting* en is de start van een reeks waarin onze fotocollectie verder wordt verkend in samenwerking met verschillende inheemse gemeenschappen, om zowel de collectie als de geschiedenis te (her)interpreteren door een bredere, inclusievere lens.

Op 11 december bezocht acteur en presentator Nizar El Manouzi het Wereldmuseum Leiden om zwaarden en samoerai-wapenrustingen te bekijken voor een aflevering van Het Klokhuis over de samoerai. Na een rondje over de tentoonstelling kreeg hij een speciale kendô-training van Machi Miyahara. Miyahara traint al meer dan 60 jaar in deze sport, die ook wel 'Japans schermen' wordt genoemd, en heeft inmiddels de (zeer hoge) 6e dan behaald.

In december 2024 was vanaf de kerstvakantie *In de Ban van Goud* te bezoeken. Bezoekers ervaren in zeven ruimtes hoe goud mensen wereldwijd en door tijden heen drijft tot uitersten. Naast gouden juwelen, grafgraven, dodenmaskers, kronen en huwelijksgeschenken, is ook werk te zien van hedendaagse kunstenaars en modeontwerpers. Met meer dan 436 objecten, variërend van historische artefacten tot hedendaagse kunstwerken van 19 kunstenaars uit 10 verschillende landen wereldwijd, ontdekken bezoekers de dualiteit van goud: hoe het zowel verbindt als verblindt, en hoe het zowel bewondering als verdeeldheid zaait.

Educatie en Randprogrammering

Wereldmuseum Amsterdam

Op zondag 5 mei vond in Amsterdam een (uitverkocht) Vrijheidsontbijt plaats. In 2024 werden mensen dagelijks wakker met berichten over Gaza, Oekraïne en vele andere plekken in de wereld. Waar kun je heen met je verdriet, boosheid en vragen? Hoe vier je vrijheid zonder vrede? Aan de ontbijttafel gingen deelnemers hierover het gesprek met elkaar aan. Met performances, muziek en inspirerende voorbeelden van Lev Avitan, Patricia Kaersenhout, Deel de Duif (Boaz & Selma) en Karim Amghar. Moderatie door Mounir Samuel, muziek door Wasim Arslan en DJ Lovesupreme.

Keti Koti kreeg op alle locaties aandacht met programma's die in samenwerking werden ontwikkeld. *Keti Koti Junior* in Amsterdam was een uitgebreid educatief programma op diverse scholen in samenwerking met Ninsee en De Rode Loper met een afsluiting in de lichthal met honderden kinderen en de wethouder cultuur. In de zomer namen zes sportscholen het museum in Amsterdam over met de *Martial Arts Summerschool*. Elke week bracht een andere sportschool mensen actief in aanraking met Karate, (Kick)boksen, Tai Chi, Capoeira, Wushu/Kungfu of Pencak silat. Zo'n 1.500 deelnemers volgden tutorials en live lessen op de wedstrijdmat of een tour door *Martial Arts*. Het zomerprogramma werd genomineerd voor de *Kidz Award* van de Museumvereniging wegens het innovatieve karakter en bereik van jong en nieuw publiek.

Een evenement in het kader van *Sari Statement* presenteerde achtergronden en vernieuwende aspecten van de sari vanuit verschillende invalshoeken, waaronder fashion, materiaal, narratief en diaspora-identiteit. Dit werd geïllustreerd door een catwalk-show van Marcella Lobo, één van de designers, een statement van Eerste Kamerlid Artie Ramsodit, en een literaire catwalk opgezet door schrijfster en theatermaker Shantie Singh.

Onze meerjarige serie *Ongemakkelijke Gesprekken* in samenwerking met theatermaker Sheralynn Adriaansz en met Building Conversation kaartte in Amsterdam opnieuw een paar stevige thema's aan. Hoe om te gaan met meningen buiten je comfortzone (naar aanleiding van de verkiezingen), of je angst voor de dood, over ongemak in seks en - in aansluiting op *Martial Arts* - over de (on)zin van geweld? In aansluiting op deze serie maakten we een publicatie/survivalgids over omgang met ongemak. Vier auteurs (Rixt Hulshoff Pol, Zoë Papaikonou, Elodie Kona en Hodo Abdullah) interviewden 19 ongemaksexperts (o.a. Jerry Afriyie, Dirk de Wachter, Mpho Tutu, Japke-d Bouma) over ongemak in samenleving, onderwijs, zorg, kunst, relaties etc. De eerste druk is al uitverkocht, binnenkort verschijnt de tweede druk.

Een andere serie was *Dichter bij Onze Koloniale Erfenis*. In deze programmareeks in samenwerking met Beyond Walls en Read My World reageren dichters, schrijvers en spoken word artiesten op *Onze Koloniale Erfenis*. In 2023 was de eerste serie performances. Deze zijn vastgelegd in korte films. In 2024 hebben we de serie voortgezet. De performances en publieksgesprekken waren van Zaire Krieger over het namenmonument, Dalilla Hermans over het dragen van je haar als een kroon, Chris Keulemans over verzet en Julia & Robinson Jouwe over voorouders. De artiesten deelden hun reflecties, waarna bezoekers met elkaar in gesprek gingen. De serie werd afgesloten met een makers-programma en de lancering van een leporello, die via QR-codes directe toegang biedt tot alle acht films uit de reeks. In oktober organiseerden we in Amsterdam ook drie bijzondere community tours door *Onze Koloniale Erfenis*. Tijdens deze rondleidingen deelden spoken word artist Max Pickkers, de Nederlands-Surinaamse kok Judith Cyris en inheemse specialist Chautuileo Tranamil hun unieke perspectieven op de tentoonstelling en beantwoordden vragen zoals: "Wat betekent 'community' voor jou?" In Amsterdam vond in november 2024 de officiële opening van Museumnacht plaats in de Lichthal. Het programma stond in het teken van *Martial Arts* met masterclasses (kick)boksen door drie wereldkampioenen (Jorina Baars, Krista Fleming en Jemyma Betrian) en live lessen kungfu, capoeira, pencak silat en taichi door professionele martial artists. Verder waren er inleidingen op de tentoonstelling, stoelmassages en dj's. Op zondag 15 december organiseerden we in samenwerking met de Dominicuskerk de bijeenkomst *Geloof in wat kan*. We verwelkomden een kleine honderd gasten die kwamen om te luisteren naar een groot aantal sprekers. Mensen van uiteenlopende gezindten en achtergronden vonden elkaar en stonden samen stil bij de situatie in Palestina en Israël en deelden met elkaar hun persoonlijke ervaringen. Tot slot organiseerden we in alle schoolvakanties speciale activiteiten voor families en kinderen.

Wereldmuseum Leiden

Om dieper begrip te krijgen van de oorlog in Gaza organiseerden we *Israël en Palestina in Context* - een dag vol informatie, diepgaande discussies en boeiende dialogen. Er werden diverse thema's belicht om meer context te bieden. Sprekers brachten hun expertise en wetenschappelijke achtergronden (variërend van antropologie tot recht en theologie) naar voren en vertegenwoordigden diverse gemeenschappen, waaronder (Joods) Nederlands, Israëliisch-Nederlands en Palestijns-Nederlands. Hierdoor ontstond een driehoeks-dialogoog tussen sprekers, publiek en het podium, waarbij diverse standpunten werden belicht. Naast reflectie is het museum ook een plek voor ontspanning en ontmoeting. Tijdens de jaarlijkse Hanami-dag (kersenbloesemfestival) in Leiden konden bezoekers in de museumtuin picknicken onder de betoverende kersenbloesem, genieten van live muziek en een markt verkennen waar zij de smaken van de Japanse keuken konden proeven. Daarnaast werden in het museum rondleidingen gegeven langs de Japanse collectie, konden mensen luisteren naar een lezing van de Londense auteur Naoko Abe over sakura, en waren er diverse workshops waarbij men meer kon leren over de rijke Japanse cultuur en natuur. Op 1 juni was in Leiden de 16^e museumnacht met onder meer een optreden van de Grammy-genomineerde Tuareg-gitaarvirtuoos Bombino en een take over van de tuin door Karibu Events. Het was een prachtige avond met een gevarieerd programma rond het thema licht. In samenwerking met Songs of Freedom en fashion- & cultuuractivist en publicist Janice Deul organiseerden we in Leiden het *Keti Koti Festival* en een speciale fototentoonstelling in de museumtuin van zeven stads- en streekgenoten met Surinaamse en Antilliaanse wortels waarin de betekenis van de Keti Koti-kledij werd toegelicht. Prof. Kitty Zijlmans, Emeritus Hoogleraar Hedendaagse Kunstgeschiedenis en Theorie / Wereldkunststudies ging in het najaar met gastcurator Azu Nwagbogu in gesprek over de thema's van *In Schitterend Licht*. In aansluiting op de tentoonstelling organiseerden we een klein 'African Art & Music Festival' in het teken van kunst en muziek van de Afrikaanse diaspora. Ook in Leiden waren er in alle schoolvakanties speciale activiteiten voor families en kinderen.

Onderwijsaanbod

Het Wereldmuseum presenteert zich nu als één museum met vier locaties in plaats van verschillende musea met een eigen aanbod. Voor het schooljaar 2024-2025 werd een nieuw onderwijsaanbod rond wereldburgerschap geformuleerd, met als rode draad 10 thema's, die aansluiten op onze programmalijnen *iconen van de wereld*, *de kunst van het leven* en *wereldwijde verbindingen*. De uitwerking per locatie verschilt deels wegens het onderscheid in opstelling en objecten. Het aanbod richt zich met name op primair en voortgezet onderwijs, met op maat gemaakte programma's voor speciaal onderwijs en MBO. In Leiden ontvingen we uit het onderwijs 13.283 deelnemers, het percentage onderwijsbezoek van het totale bezoek was 14%. In Amsterdam ontvingen we 31.058 deelnemers uit het onderwijs, waarvan 5.824 deelnemers bij Sabi Suriname. Het percentage onderwijsbezoek op het totale bezoek was 25%. Het Wereldmuseum in Berg en Dal was in 2024 gesloten, maar via programma's op scholen bereikten we in Nijmegen 697 leerlingen uit het onderwijs.

In 2024 organiseerden we diverse vaardigheidstrainingen voor museumdocenten, in samenwerking met partners als Ancestors Unknown, Verhalenhuis Belvédère, Het Nieuwe Instituut, Reinwardt Academie, Catherijne Convent, Scheepvaartmuseum, Frans Hals, Van Gogh museum en het KIT. Er waren samenwerkingsprojecten met Pabo's en diverse scholen. In Amsterdam hebben we ons vierjarig partnerschap afgerond met de Oscar Carré school. Het partnerschap bestond uit een serie educatieve projecten. Elk project verkende een thema, bijvoorbeeld koloniale geschiedenis, identiteit, thuis, klimaat, impact van slavernij, mijn museum. De samenwerking gaf zowel de school als ons museum een dieper inzicht in hoe cultuuronderwijs kan bijdragen aan de ontwikkeling van burgerschapscompetenties. Op al onze locaties doen we mee aan de landelijke serie *Feest – weet wat je viert*. In het aanbod van *Feest Wereldwijd* krijgen (jonge) bezoekers door middel van activiteiten en verhalen kennis en inzicht in de achtergronden en tradities van de wereldwijde feestdagen, zoals Eid al Fitr, Chinees Nieuwjaar, Divali, Kerst, Día de Muertos, Chanuka etc. Het *Feest Wereldwijd* aanbod is zowel bij families als het primair onderwijs zeer populair.

Online aanbod

Het Wereldmuseum biedt ook online educatie aan via het docentenplatform *Lesson Up*, waar het museum een eigen kanaal heeft. In 2024 werden 5.153 lessen gepresenteerd en daarbij zijn 9.944 student devices ingezet. Omdat niet alle leerlingen met een eigen device meedoen aan lessen (de docent kan ook presenteren op een digibord) kunnen we zeggen dat we veel meer dan 10.000 leerlingen hebben bereikt (bij 10% klassikale lessen op het digibord betekent dat zo'n 25.000 leerlingen extra). We zijn er trots op dat onze online educatie zo'n groot bereik heeft. De lessen werden voor het overgrote deel gepresenteerd door docenten uit Nederland. Zij kwamen vooral uit Amsterdam, Rotterdam, Almere en Den Haag. Daarnaast hebben onze lessen ook een internationaal bereik. Er werden 33 lessen in België, 6 lessen in Suriname, 6 in Duitsland, 2 in Aruba, 1 in Oostenrijk en 1 in Singapore gegeven.

Wereldmuseum Junior

Op 3 augustus 2020 is door het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) in het kader van Kunstenplan 2021-2024 een subsidie verleend van in totaal € 848.740 ten behoeve van activiteiten van (toen nog) Tropenmuseum Junior (TMJ). De subsidie voor 2024 bedroeg € 246.688, zoals overeengekomen met het AFK is de verantwoording hiervoor in dit verslag verwerkt.

Vanaf 2024 presenteert het Wereldmuseum alle publieksprogramma's die speciaal ontwikkeld zijn voor bezoekers onder de 13 jaar onder de naam *Wereldmuseum Junior*. De naam Tropenmuseum Junior is - net als Tropenmuseum - niet meer in gebruik.

Toelichting op de kwantitatieve gegevens

Sabi Suriname was te bezoeken tot en met 30 juni 2024. Op 12 december 2024 openden we de nieuwe doeltentoonstelling: *Raad van de Raaf*. In de tussentijdse maanden was het juniormuseum gesloten in verband met af- en opbouw van de tentoonstellingen.

In 2024 waren er 11.117 deelnemers voor *Sabi Suriname*, waarvan 5.824 deelnemers uit het onderwijs. In heel Wereldmuseum Amsterdam ontvingen we in totaal 31.058 deelnemers uit het onderwijs, het percentage onderwijsbezoek op het totale museumbezoek in Amsterdam is daarmee hoog: 25,02%.

Het totale bezoekerscijfer voor *Sabi Suriname* gedurende de hele looptijd komt hiermee uit op 105.147.

Uit het onderwijs kwamen 30.270 deelnemers, van het 'gewone' publiek waren er 74.877 deelnemers.

In *Sabi Suriname* zijn tijdens de looptijd 9.184 programma's aangeboden, zowel voor onderwijs als publiek. De verschuiving naar een meer intergenerationele aanpak is gezien de aantallen geslaagd: 55.891 kinderen en 49.256 volwassenen.

De nieuwe tentoonstelling de *Raad van de Raaf* was vanaf 14 december 2024 in de weekenden en tijdens de kerstvakantie te bezoeken. Voor deelname is geen extra ticket meer vereist, om de toegankelijkheid te vergroten is nu vrije inloop mogelijk. Daardoor zijn de exacte bezoekersaantallen niet meer te meten, net als bij andere (tijdelijke) tentoonstellingen. Naar schatting kunnen we de totale bezoekersaantallen voor WMJ voor 2024 afronden op 15.000. Gezien de sluiting van bijna een half jaar is dat een aantal dat tevreden stemt.

Ten opzichte van de ingediende begroting voor aanvang van de cultuurplanperiode 2021-2024, zijn er enkele verschillen in de gemaakte kosten. Dit is te verklaren uit de wijzigingen die in planning zijn gemaakt. Mede naar aanleiding van de pandemie zijn er aanpassingen gedaan in de looptijd. *Sabi Suriname* is verlengd, waardoor de kosten voor werving, selectie en trainingen voor *Raad van de Raaf* buiten deze periode zijn gevallen. We hebben niet ingezet op een nieuw docententeam, maar op behoud van talent en verdieping van kwaliteit en multi-inzetbaarheid. De trainingen voor het team vallen onder personele kosten.

Toelichting op de kwalitatieve gegevens

De waardering voor *Sabi Suriname* was groot en het gemiddelde waarderingcijfer was 8,6. Ook de NPS-score (klantwaardering en aanbevelingsintentie) van 64 was een van de hoogste van onze musea, met name bezoekers van Surinaamse afkomst waren super enthousiast en 83% van de bezoekers vond de tentoonstelling leerzaam.

In het kader van duurzaamheid hebben we na sluiting diverse materialen en rekvisieten voor hergebruik overgedragen aan derden, zoals het nieuwe *Suriname Museum*, het nieuwe *Slavernij Museum*, het *Nationaal Archief*, *Naturalis*, *De Kus*, *Jose Tojo* (muziekeducatie), *Inheems Kenniscentrum*, *Maasdamme Collectie & Educatie* en de *Bijlmer Bookstore*. Ook naar Suriname is het een en ander overgedragen aan *Museum Diitabiki*, *Elisabeth Samson huis* in Paramaribo, Boni museumzaal van *Plantage Frederiksdorp*, *Villa Zapakara* en *Plantage Peperpot*.

Op 14 december 2024 openden we de *Raad van de Raaf*, over onze omgang met klimaat. Aan de totstandkoming is ruim drie jaar gewerkt. Met vele instellingen en communities is samengewerkt: het Instituut voor Marine en Atmosferisch Onderzoek, Universiteit Utrecht (IMAU) en het KNMI zijn geraadpleegd, evenals diverse sociale wetenschappers in binnen- en buitenland. Ook is overleg geweest met basisscholen, musea, kunstenaars en andere lokale partners en gemeenschappen in Groenland en Denemarken.

In deze nieuwe tentoonstelling voor kinderen van 6-13 jaar staat respect voor de aarde centraal. Kinderen ontdekken hoe inheemse gemeenschappen in Groenland, Peru, Marokko en Bangladesh dagelijks de gevolgen van de klimaatcrisis voelen en ermee omgaan. Via persoonlijke verhalen, videoportretten en interactieve activiteiten leren ze over verhouding met de natuur, de kwetsbaarheid van de aarde en de veerkracht van de mens. Voor scholen en families worden begeleide activiteiten aangeboden. Hedendaagse kunst is een belangrijk onderdeel van de tentoonstelling. Zo heeft de Groenlandse kunstenaar Bolatta Silis Høegh een kunstwerk speciaal voor deze tentoonstelling gemaakt. Objecten uit de materiële cultuur van Groenland zijn aangekocht en geven de tentoonstelling een hedendaags en actueel karakter. Films, gemaakt door de Groenlandse filmmaker Aká Hansen en fotograaf Nicole Franken en journalist Yvonne Dudock van *Indigenous People Today*, vertellen indringende persoonlijke verhalen.

Overige activiteiten

In 2024 sloten we ons vierjarig partnerschap af met de Oscar Carré school. Het partnerschap bestond uit een serie educatieve projecten. Elk project verkende een thema, bv koloniale geschiedenis, identiteit, thuis, klimaat, impact van slavernij, mijn museum. De samenwerking gaf zowel de school als ons museum een dieper inzicht in hoe cultuuronderwijs kan bijdragen aan de ontwikkeling van burgerschapscompetenties.

In aansluiting op *Sabi Suriname* organiseerden we in juli 2024 opnieuw een *Keti Koti Junior*. Ook dit jaar was het een uitgebreid educatief programma door het Sabi-team op diverse scholen i.s.m. Ninsee en De Rode Loper met een afsluiting in de lichthal met honderden kinderen en de wethouder cultuur. Gezien het succes gaan we hiermee door, ook na de sluiting van *Sabi Suriname*. Ook in de vaste opstelling (Feestwinkel) boden we diverse activiteiten rondom vieringen als *Keti Koti*, *Dag van de Inheemsen* etc.

In december organiseerden we in aansluiting op het klimaatthema in *Raad van de Raaf* de tijdelijke pop-up tentoonstelling *Posters for the Planet*. Deze tentoonstelling is het resultaat van een ontwerpwedstrijd die is georganiseerd door de Turing Foundation, waaraan iedereen kon deelnemen. De wedstrijd vormt de basis van een mediacampagne gericht op klimaatbewustzijn. In de kerstvakantie boden we dagelijks workshops in de lichthal waarin bezoekers hun eigen poster konden maken.

Bezoekaantallen van overige activiteiten worden niet geteld als WMJ-bezoekers en vallen buiten de 15.000 bezoekers van het juniormuseum.

Toelichting op het vrijkaartenbeleid

Wereldmuseum Junior voert ten aanzien van uitgifte van vrijkaarten, het verlenen van gratis toegang en het voeren van kortingsacties hetzelfde beleid als NMVW. Volgens dit beleid ontvangen gasten in het kader van kennisoverdracht en (inter)nationale uitwisseling gratis entree. Hieronder vallen ook de leerkrachten en schoolgroepen voor try-outs. Het basisonderwijs heeft gratis toegang tot onze musea, scholen binnen het VO betalen alleen een bijdrage voor de programmakosten (begeleiding, materiaalkosten, etc.), voor bezoekers binnen MBO, HBO en WO verband is er een speciaal onderwijstarief voor rondleidingen en workshops. Daarnaast worden incidenteel vrijkaarten ingezet in het kader van publieksacties, voor free publicity en bij de afhandeling van klachten.

Wetenschappelijke functie en internationale activiteiten

Research Center for Material Culture (RCMC)

Ieder jaar nodigt het Research Center for Material Culture onderzoekers uit om voor bepaalde tijd met ons te komen werken. We zijn nieuwsgierig wat hun werk kan betekenen voor onze museum-organisatie en we willen hen een plek bieden om in gesprek met ons onderzoek te doen naar onze collecties. In 2024 verwelkomden we Nuraini Juliastuti and Amie Soudien als research fellows. Juliastuti onderzocht de tentoonstelling van Indonesische objecten in het museum waaronder het herschikken en opnieuw duiden en vertellen van de objecten. Het onderzoek droeg bij aan de ontwikkeling van het nieuwe Collectiebeleidsplan van het museum. Soudien borduurde voort op haar PhD onderzoek naar narratieven van tot slaaf gemaakte vrouwen in Kaapstad om 'een netwerk van verhalen' te ontwikkelen over regio's waaronder hedendaags Indonesië, Suriname en Brazilië. Ze werkte met de archieven van de Wereldmuseum collectie en onderzocht hoe deze bronnen buiten het museum kunnen worden geactiveerd en hoe ze bijdragen aan de herdenking van het slavernijverleden.

Op 23 april ging Anna Arabindan-Kesson in Wereldmuseum Leiden met RCMC in gesprek over haar publicatie *Black Bodies, White Gold: Art, Cotton and Trade in the Atlantic World*.

Op 1 juni ging RCMC in Wereldmuseum Rotterdam in gesprek met Jeffry Pondaag na een vertoning van *Moeder Dao, De Schildpadgelijkende* (Vincent Monnikendam, 1995).

Op 12 juni organiseerde RCMC een conferentie *Art Histories from Africa*. Met deze conferentie vroegen we ons af hoe vandaag de dag historische en hedendaagse Afrikaanse kunst moet worden gecureerd. Het was een heroverweging van onze eigen praktijken alsmede het bevorderen van nieuw denken over kunst uit Afrika en de diaspora.

Op 25 oktober werd professor Felwine Sarr benoemd als de 13de Adriaan Gerbrands Lecture-laureaat. Professor Sarr is de Anne-Marie Bryan Distinguished Professor of French and Francophone Studies aan Duke University. Sarr heeft onderzoeksinteresses die variëren van economie tot literatuur. In 2018 werden Sarr en de Franse kunsthistoricus Bénédicte Savoy door de president van Frankrijk, Emmanuel Macron, gevraagd om collecties Afrikaanse kunst en artefacten in Franse staatsmusea te onderzoeken. Hun "Sarr-Savoy Report" over de restitutie van Afrikaans cultureel erfgoed werd in november 2018 gepubliceerd en wordt nu door musea en andere instellingen over de hele wereld gebruikt om te heroverwegen hoe zij het erfgoed presenteren (of, in sommige gevallen, teruggeven) dat is verzameld middels de erfenis van het kolonialisme. Op 27 oktober organiseerde RCMC in Wereldmuseum Amsterdam het publieksevenement *Remaking Connections*. Het was het afsluitende evenement voor het project 1873, waarin werd nagedacht over de herdenking van 150 jaar *Indian Arrival* en de afschaffing van de slavernij in Suriname. Op deze middag stonden de performances, story making en paneldiscussies in het teken van de creatieve en spirituele manieren waarop identiteit gegenereerd en opnieuw gecreëerd kan worden in contexten van breuk en verplaatsing.

Herkomstonderzoek

Herkomstonderzoek in het NMVW is grotendeels verbonden aan restitutieverzoeken binnen het huidige nationale beleid over teruggave van koloniale collecties. In dit verband werd in 2024 herkomstonderzoek i.v.m. het teruggaveverzoek van Sri Lanka (2021) en van Indonesië (dec. 2023) gecontinueerd. Indonesië vroeg een serie monumentale Javaanse sculptuur en teksten alsook alle objecten die toegeëigend waren na de "Puputan Badung", de rituele eindstrijd die gepaard ging met collectieve zelfmoord als gevolg van door Nederland geïnitieerd koloniaal conflict in Badung (Bali), 1906. In het kader van restitutie van kennis, is op grond van recent historisch onderzoek beargumenteerd dat Puputan Bali niet als incident of geïsoleerd fenomeen, maar als een onderdeel én katalysator van vele oorlogshandelingen op het eiland gezien moet worden, waarbij de teruggave werd bijgesteld als 'Bali 1906'. Samenhangend met de interventie van activist en kunstenaar Manuwi in 2022 in Wereldmuseum Amsterdam en het bezoek van de Vereniging Inheemse Dorpschouwen in Suriname (VIDS) in juni 2024 werd urgentie gevoeld om herkomstonderzoek te doen naar het baby'tje op sterk water afkomstig uit Suriname. De rijkdom aan informatie kon helaas geen uitsluitsel geven over de precieze plaats van herkomst en omstandigheden waarin het kindje Suriname heeft verlaten.

Het nationale beleid staat ook open voor teruggaveverzoeken uit niet-nationale context of gerelateerd aan settler-kolonialisme. Zo werd herkomstonderzoek uitgevoerd naar de zgn. 'Mixtec' schedel, waarbij materiaaltechnisch onderzoek de aanname bevestigde dat de schedel geen voorbeeld was van een pre-Spaanse met mozaïek gedecoreerde schedel, maar een 20ste eeuwse imitatie daarvan, met gebruikmaking van een schedel en mozaïeksteentjes afkomstig uit Mexico. Daarnaast is op grond van een restitutieverzoek van Ysleta del Sur Pueblo (VS) onderzoek verricht naar de collectie én de al veel langere geschiedenis van dit verzoek aan Wereldmuseum Leiden en haar voorganger, waarbij ook belangwekkende foto documentatie is toegevoegd als bewijsvoering voor de pijnlijke situatie van machtsongelijkheid waarin de objecten waren toegeëigend.

Ter voorbereiding op de rechtszaak over het eigenaarschap van de collectie naar aanleiding van het beëindigen van de exploitatie in Berg en Dal werkten herkomstonderzoekers en de conservator Afrika aan de collecties die bij de fusie werden ingebracht door het toenmalige Afrika Museum en aan vraagstukken in verband met de overdracht van de collectie.

In Wereldmuseum Amsterdam ontvingen we eind oktober Hugo en Simon Tillmann om alle archiefstukken en publicaties rond de Tillmann collectie (bruikleen, schenking George Tillmann sinds 1939-1994) te delen, te vertalen en te bespreken. Het archief was hen via Holocaust Memorial Archives grotendeels bekend, omdat het familiearchief daar in eerdere instantie was ondergebracht. De omstandigheden waarin de bruikleen in 1939 tot stand is gebracht is aanleiding voor een inmiddels door hen ingediende claim bij de restitutiecommissie.

Tenslotte werken herkomstonderzoekers samen met registratoren en conservatoren aan vraagstukken over Nederlandse koloniale netwerken en NMVW collecties die voorgelegd worden door internationale onderzoekers in de museale wereld. Ook proberen zij incidentele vragen van herkomst/ diaspora gemeenschappen over authenticiteit en herkomst van objecten te beantwoorden, n.a.v. toeschrijvingen die op de publiekssite van het Wereldmuseum te vinden zijn. Die laatste vragen zijn meestal politiek gevoelig. Zo deden wij onderzoek naar een schenking van een Qaftan in het Wereldmuseum Amsterdam die gekocht is in Algerije, maar waarvan Marokkaanse en Algerijnse overheden, erfgoedinstellingen en diaspora betwisten of het object in Marokko of in Algerije is gemaakt. Om nadere uitspraken te kunnen doen zal materiaaltechnisch onderzoek uitsluitsel moeten geven.

Consortium

Het Consortium Koloniale Collecties is het samenwerkingsverband tussen vijf organisaties met expertise op het gebied van koloniale collecties. Consortium is in 2022 opgericht met de volgende vier doelstellingen:

- Ondersteuning van de uitvoering van het Nederlandse teruggavebeleid door het delen van kennis en expertise over in koloniale context verworven collecties;
- Collectiebeheerders in Nederland ondersteunen bij het proces van herkomstonderzoek van collecties uit een koloniale context;
- Ondersteunen en faciliteren van goed onderzoek, documentatie en (openbare) toegankelijkheid van deze collecties;
- Een centraal toegangspunt (of een knooppunt) zijn voor belanghebbenden uit landen van herkomst voor vragen over koloniale collecties en herkomstonderzoek.

De werkafspraken zijn schriftelijke vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst, door NMVW ondertekend op 22 mei 2023.

Over subsidie 2023-2025

In 2023 heeft Wereldmuseum, als penvoerder van het Consortium, een werkbudget in de vorm van een projectsubsidie aangevraagd bij OCW. Deze subsidie is op 11 september 2023 verleend (referentienummer B40406696) en NMVW ontvangt een voorschot conform het volgende schema:

- September 2023: € 600.000
- Oktober 2023: € 200.000
- Januari 2024: € 500.000
- April 2024: € 500.000
- Juli 2024: € 500.000
- Oktober 2024: € 500.000
- Januari 2025: € 75.000
- April 2025: € 75.000
- Juli 2025: € 75.000
- Oktober 2025: € 75.000

In de correspondentie van 17 september 2024 (referentienummer 474469863) is overeengekomen dat de activiteiten waarvoor de subsidie werd verleend uiterlijk 31 december 2026 moeten zijn verricht.

De activiteiten van het projectplan van de projectsubsidie 2023-2025 zijn opgedeeld in drie werkpakketten, waarbij er per activiteit een onderverdeling is gemaakt tussen de Consortiumpartners wie bij welke activiteit het voortouw neemt. Wereldmuseum leverde in 2024 als partner van het Consortium een bijdrage aan de volgende activiteiten.

Bezoekersprogramma

Van 22 juni 2024 tot en met 7 juli 2024 hebben we een delegatie van dertien vertegenwoordigers van de Vereniging Inheemse Dorpschouwen Suriname (VIDS) ontvangen in het museum. Directe aanleiding van het bezoek was om de gesprekken voor te zetten over de identificatie, omgang en terugkeer van voorouderlijke resten naar Suriname. Op het programma stond diverse bezoeken aan de tentoonstellingen en de depots van Wereldmuseum gepland, aangevuld met gesprekken met andere musea in Nederland die ook inheems Surinaamse collecties beheren. De delegatie heeft ook op 1 juli de Nationale Herdenking Slavernijverleden in Amsterdam bijgewoond.

Uitvoering Regeling Herkomstonderzoek

Uit het verleende subsidiebedrag heeft het Consortium besloten om 500.000 euro beschikbaar te stellen voor herkomstonderzoek naar koloniale collecties. Het Wereldmuseum heeft de uitvoering van deze regeling op zich genomen. (Europees) Nederland gevestigde instellingen die collecties beheren en die onderzoek willen doen naar de herkomstgeschiedenis van collecties of specifieke objecten uit hun eigen collectie waarvan wordt vermoed dat deze zijn verworven in een koloniale context, kunnen een aanvraag voor een financiële bijdrage indienen bij Wereldmuseum. In november is de Medewerker Financiële Regeling Herkomstonderzoek gestart om de regeling te coördineren en musea te adviseren over hun onderzoeksvoorstel. Voor de eerste ronde met een plafond van € 250.000 kunnen aanvragen worden ingediend tot 15 maart 2025. Voor de tweede ronde met een plafond van € 250.000 geldt 15 juli 2025 als sluitingsdatum.

Project inventarisatie menselijke en voorouderlijke resten

In het kader van de inventarisatie van menselijke en voorouderlijke resten in (Europees) Nederlandse museumcollecties is er op 14 april 2024 een seminar georganiseerd in samenwerking met de Ethische Codecommissie voor Musea (ECM) van de Museumvereniging. In dit seminar werd de diversiteit van Nederlandse collecties die menselijke resten bevatten verkend en gingen experts en museumprofessionals met elkaar in gesprek over de dilemma's die ontstaan bij het beheren, behouden en tentoonstellen van deze overblijfselen.

In 2024 is er binnen de kaders van het project toegewerkt naar twee resultaten: een inventarisatie van menselijke en voorouderlijke resten in Nederlandse museumcollecties, en een rapport waarin een uiteenzetting wordt gedaan van staand beleid in andere landen over de omgang met menselijke resten. Naar verwachting zullen beide resultaten in het eerste halfjaar van 2025 afgerond zijn.

Versterking van het team collectiemanagement

In de afgelopen periode hebben we gezien dat verreweg de meeste objecten uit een koloniale context bij ons museum worden bewaard, en dat daardoor de meeste bezoekers uit herkomstlanden in ieder geval onze musea en depots aandoen. Ook betreffen de meeste vragen met betrekking tot digitale toegang, toegang tot kennis en verzoeken voor onderzoek onze collecties. Bij de start van het Consortium Koloniale Collecties bleek onze organisatie niet voldoende ingericht op deze toenemende vragen. Met het werkbudget 2023-2025 zullen we twee FTE's aan capaciteit kunnen toevoegen aan ons team. Op die manier kunnen we aanvragen voor het faciliteren van bruiklenen, depotbezoek en werkzaamheden rond digitalisering (databewerking, datacleaning, data delen etc.) voortvarend oppakken.

Technische implementatie van Digitale Zoekhulpen

Consortiumpartner NIOD heeft tussen medio december 2022 en medio april 2023, de zogenoemde eerste fase, het voortouw genomen bij de ontwikkeling van deze Digitale Onderzoeksgids. Er zijn in deze periode zestien zoekhulpen gecreëerd. In deze fase werden ook de technische aspecten van de Digitale Onderzoeksgids verder uitgedacht en reacties opgehaald bij verschillende gebruikersgroepen, waaronder mogelijke gebruikers in landen van herkomst en bij erfgoedinstellingen in Nederland. In 2024 heeft het NIOD een tweede fase gestart om, voortbordurend op de zestien zoekhulpen, uit te bereiden naar meer zoekhulpen en die onder te delen in vijf categorieën: ambtenaren/koloniaal bestuur, handel, leger en marine, wetenschap, en zending en missie.

Omdat de Digitale Zoekhulpen een integraal onderdeel zijn van de Datahub, heeft het Wereldmuseum in 2024 zich doorlopend ingezet voor de technische implementatie van de informatie en data op het digitale platform. Dit resultaat is te zien op <https://app.colonialcollections.nl/nl/research-guide>.

Datahub

Als partner in het Consortium Koloniale Collecties leverden we een belangrijke bijdrage aan het digitaliseren en toegankelijk maken van materiaal dat relevant is voor herkomstonderzoek. In 2023 startten we een projectteam voor de ontwikkeling van de Datahub objecten uit koloniale context. Binnen een jaar wisten we een prototype te maken waarin een datasetregister is opgenomen en een onderzoek applicatie. De hub maakt zoveel mogelijk gebruik van open-source software en is volledig NDE-compliant.

In de periode januari tot en met juli 2024 is er met hetzelfde projectteam toegewerkt naar een BETA versie van de Datahub; een digitaal platform dat informatie over collecties uit koloniale context samenbrengt, verrijkt en inzichtelijk maakt. Het aanmaken van een eigen account en het opstarten van een groep (*community*) is mogelijk gemaakt. Gebruikers met een account kunnen op de Datahub objecten selecteren en toevoegen aan een lijst. Op die manier kunnen er objecten, bijvoorbeeld van dezelfde vervaardigingsplaats of passend bij hetzelfde religieuze ritueel, bij elkaar gepresenteerd worden.

Daarnaast is in de ontwikkelperiode van 2024 het netwerk van het Consortium actief geraadpleegd om feedback te geven op de gebruikersvriendelijkheid van het platform. Zo zijn er gesprekken gevoerd met collega's uit Indonesië, Sri Lanka, Suriname en het Caribische Deel van het Koninkrijk.

In de tweede helft van 2024 is de 'menukaart' bijgewerkt om te overzien welke functionaliteiten het gebruik van de Datahub zouden kunnen optimaliseren. Om opnieuw een sprint van optimalisatie te realiseren, wordt er gekeken naar aanvullende middelen. In 2025 zal dit met de Consortiumpartners verder verkend worden.

Pilot toegang op afstand

Toegang tot de collecties is van cruciaal belang voor de landen van herkomst. Zowel daar waar het gaat om kennis als ter voorbereiding op een restitutieaanvraag. Daarom is er in 2024 geëxperimenteerd met depotbezoek op afstand, zodat via een digitale verbinding een onderzoeker kan communiceren met een behoudsmedewerker die een object toont en hanteert voor een camera. Het Wereldmuseum heeft in 2024 samenwerking met de Consortiumpartners deze methode getest. Verbeteringen en aanpassingen voor dit werkproces worden intern verder geëvalueerd.

Bijdragen aan de zichtbaarheid van het Consortium

Het Bureau van het Consortium heeft in het voorjaar 2024 een reeks van drie webinars en een tweedaagse cursus Herkomstonderzoek georganiseerd, geproduceerd door de ErfgoedAcademie. Het doel van de webinars was om actief informatie te verstrekken over het beleid koloniale collecties, de rol van het Consortium en de activiteiten van het Consortium, zoals het ontwikkelen van de Datahub, aan het voetlicht te brengen bij verschillende doelgroepen. De cursus was specifiek bedoeld om (collectie-)medewerkers van Nederlandse collectiebeherende instellingen mee te nemen in alle aspecten van het herkomstonderzoek naar koloniale collecties. Wereldmuseum heeft een actieve bijdrage geleverd aan het programma van zowel de webinars als de cursus.

Publicaties

In het begin van het jaar publiceerden we het vierde nummer van onze reeks *Provenance*. Dit nieuwste nummer gaat over textiel in Azië en Oceanië. De auteurs Linda Hanssen en Sabine Bolk hebben diepgaand onderzoek uitgevoerd naar de verzamelpraktijken, textieltechnieken en herkomst van textiel in de collectie van het Wereldmuseum.

Er verscheen een nieuw boek in de reeks *Work in Progress*, namelijk: *De kritische bezoeker: Erfgoed praktijken in verandering / The Critical Visitor: Changing Heritage Practices*. Het boek onderzoekt en reflecteert op hoe erfgoedinstellingen in hun organisatie, collecties en tentoonstellingsruimten een vorm van inclusiviteit en toegankelijkheid kunnen bewerkstelligen die tegemoet komt aan de pluriforme eisen van hedendaagse 'kritische bezoekers'. De publicatie is een samenwerking tussen Wereldmuseum, Universiteit Maastricht en Reinwardt Academie en is geïnitieerd en geredigeerd door Eliza Steinbock en Hester Dibbits. *Work in Progress* is een doorlopend project dat tot doel heeft meer zelfkritische benaderingen te ontwikkelen voor de praktijken van onze musea en onze medeplichtigheid aan ongelijkheden die in die praktijken zijn ingebed. De serie verkent verschillende belangrijke onderwerpen, deelt onze eigen ervaringen en nodigt anderen uit hetzelfde te doen.

Begin 2024 publiceerden we *Onze Koloniale Erfenis* (het boek) in een Nederlandstalige en Engelstalige versie. De publicatie is een verzameling van essays, onvoltooide gesprekken en objectlessen waar ruim 30 auteurs aan hebben bijgedragen met cover ontwerp door Farida Sedoc.

Op vrijdag 15 november was de boekpresentatie van de *Survivalgids Ongemakkelijke gesprekken* naar aanleiding van de langlopende programmareeks in Wereldmuseum Amsterdam. Dit boek is een samenwerking met drie coauteurs (Zoë Papaikonomou, Elodie Kona en Hodo Abdullah) 19 geïnterviewden (oa. Jerry Afriyie, Dirk de Wachter, Mpho Tutu, Japke-d Bouma), 11 meelezers, een prachtig gedicht van Babs Gons in een Vormgeving door Lyanne Tonk en illustraties van Kopfkino.

Overige (wetenschappelijke) publicaties:

Asdonck, M. van. 'De kris van sultan Cakraadiningrat II', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024, pp. 124-127.

Aykaç, E. 'Constructing Turkey as a Bridge in Parliamentary Discourses'. *Proefschrift*. Rijksuniversiteit Groningen: 2024.

Aykaç, E. 'De meerstemmigheid van Ottomaans-Turkse objecten in museale collecties', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024, pp. 154-157.

Buijs, C. en Sheila Reda, 'Het mysterie van de 'IJslandse visscher in zijn kanoo of cajak', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024, pp. 113-116.

Buijs, C. 'The collections of the Russian Far East in the National Museum of World Cultures, the Netherlands', in: *Archiv Weltmuseum Wien*, vol 72, Gerard van Bussel and Reinhard Blumauer (red), 2024, pp. 4-29.

Cheung, K. en Willemijn van Noord, 'Introduction: the wide blue yonder of the Chinese world,' in *Provenance* #5, Wereldmuseum, 2024, pp. 5-6

Flores, W. 'Door de ogen van Gerrit Schouten: diorama's in het Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024.

Hojtink, M., 'Van een wereld van verschil naar een verbonden wereld', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024, pp. 59-63.

Janse van Rensburg, F. 'Zuid-Afrikaanse leren poppen in het Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024, pp. 145-148.

Janse van Rensburg, F. 'Imagining South Africa through Chinese Objects', in: *Provenance* #5, Wereldmuseum, 2024: pp. 37-49

Kok, D. en Daphne Martens, 'Japan en Nederlandse trots in de negentiende eeuw', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024, pp. 64-72.

Kok, D. 'De waarde van Japanse kunst in negentiende-eeuws diplomatiek contact met Nederland', in: *Roerige tijden: Nederlands-Japanse betrekkingen en de val van de samurai (1853-1867)*, Dwinger, Jim et al. Leiden: Japanmuseum Sieboldhuis, 2024. 'The value of Japanese arts in nineteenth-century diplomatic relations with the Netherlands', in: *Turbulent Times: Dutch-Japanese relations and the last days of the Samurai (1853-1867)*, Dwinger, Jim et al. Leiden: Japanmuseum Sieboldhuis, 2024.

Noord, W. van. 'Materialising China: Material culture and perceptions of China in the late seventeenth-century Dutch Republic'. *Proefschrift*. Universiteit van Amsterdam: Amsterdam School of Historical Studies, 2024.

Schmidt, A. 'De Afrikaanse bijdrage van Kommandeur Last', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024, pp. 80-83.

Swamy, P. 'Een afwezige collectie. Het Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden en Sri Lanka', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024, pp.133-135.

Swamy, Priya, 'Struggles for Hindu Sacred Space in the Netherlands: Affect and Absence'. Bloomsbury Press.

Veys, F.W. 'Nederland en Oceanië: een weifelende relatie', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle:

Waanders Uitgevers, 2024, pp.136-139.

Veys, F. W. 'The Prism of Respect: Exhibiting a Raja Ampat Altar', in: *Western New Guinea: Social, Biological, and Material Histories*, Dylan Gaffney & Marlin Tolla (red.), Terra Australis. Canberra: ANU Press, 2024, pp. 384-395.

Veys, F. W. 'Purity, Beauty and Magnificence: Color and Sheen in Tongan barkcloth', in: *Bloomsbury Encyclopedia of World Textiles (Volume 4: Color)*, Riikka Räisänen, Bharti Parmar, Nicola Stylianou, and Christine Checinska (red). London: Bloomsbury.

Welling, W. 'Het andere goud - Jung, beeldende kunst en alchemie', in: *Jaarboek 2024, C.G.Jung Vereniging Nederland, Interdisciplinaire Vereniging voor Analytische Psychologie*, pp. 109-162.

Westerkamp, Pim, 'Van wangedrocht tot Unesco-Erfgoed; Wajangpoppen in het Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden', in: *Het verloren museum: Koninklijk Kabinet van Zeldzaamheden in het Mauritshuis The Lost Museum: Royal Cabinet of Rarities in the Mauritshuis*. Zwolle: Waanders Uitgevers, 2024, pp. 140-144.

Zalm, C. 'Decolonizing the registration and documentation of the Dutch national ethnographic collection', in: *Collections Management as critical Museum Practice*, C. Krmpotich and A. Stevenson (red). London: UCL Press, pp. 347-366.

Samenwerkingen en partnerschappen

Met VU en KNAW werkten we samen in het DEXTER project ten behoeve van de ontwikkeling van een onderzoeks-applicatie die het mogelijk maakt een veelvoud aan methoden en bronnen (ook complete databases) te verwerken. Als casus werd hiervoor de collectie van het voormalige Aboriginal Art Museum Utrecht gebruikt.

In samenwerking met de Nederlandse Ambassade in Australië en de National Gallery of Australia is de Nguluway Dhuluyarra Fellowship bekrachtigd met een bezoek van de eerste fellow Tina Baum.

De archivaris/bibliothecaris heeft zich aangesloten bij de Taskforce museumarchieven en is redactielid van het KIA platform museumarchieven.

Samen met het Textiel Research Centre werkten we aan een encyclopedie waarin onze borduurcollectie wordt opgenomen.

We ontvingen in museum en bibliotheek onder meer vertegenwoordigers van de Tomga gemeenschap en Tiwi-eilanders.

In januari ontvingen we het exhibition team van het Asian Civilisation Museum (ACM) in Singapore. Het bezoek, onderdeel van een onderzoeksinitiatief van het ACM naar museuminnovatie en duurzaamheid, bood een uitwisseling van inzichten over het gebruik van tentoonstellingsmateriaal en duurzaam museumbeheer van o.a. displays, object steunen en het gebruik van verpakkingsmateriaal. Er werden gesprekken gevoerd over de tentoonstellingen en het belang van internationale samenwerking en kennisdeling voor de ontwikkeling van een duurzamer museumbeleid.

Acquisities

Bijzonder - niet alleen door de omvang - is de schenking van het particuliere museum Nihon no hanga in Amsterdam, dat na het overlijden van verzamelaar Elise Wessels-Van Houdt (1943-2023) de deuren sloot. De ruim 800 Japanse prenten die aangeboden worden hebben een nadruk op de periode 1910-1950. De collectie van Nihon no hanga is binnen Nederland de beste in zijn soort en is verdeeld over 4 instellingen: het Van Gogh Museum, het Rijksmuseum, Universiteit Leiden en het Wereldmuseum.

Ook benoemingswaardig is de schenking door de familie Blomhoff van een portret van de familie van Jan Cock Blomhoff (1779-1853), zijn vrouw en zoontje en de mogelijk van Zuid-Sulawesi afkomstige Malathi in Japan, geschilderd in de studio van Kawahara Keiga. De studio en stijl waarin het werk geschilderd is en de relatie van het museum ten opzichte van Blomhoff zijn van toegevoegde waarde bij deze verwerving.

Van Marogi ontvingen we een schenking van een Syrisch altaargordijn afkomstig uit Berlijn. Dit object zet religie in Azië veel breder neer dan de traditionele manier. Het legt daarnaast een relatie met Europa. In het object zijn verschillende technieken verwerkt, afkomstig uit het Midden-Oosten, Azië en India.

We kochten een jurk aan van Stella Jean, omdat deze laat zien hoe mensen hun culturele achtergrond gebruiken in mode in de Europese global fashion industrie. De maker is Haïtiaans, werkend in Milaan. Een andere mooie vondst en aanvulling op de collectie van moderne kunst uit het Caribisch gebied was een schilderij van Winfried Dania Oom *Wie bezoekt de grot van Boynay*. We kochten Amaat aan, kledingstuk voor moeders uit West-Groenland, vervaardigd door Mia Chemniz. De jas vertelt een verhaal van culturele heropleving en samenwerking tussen Inuit uit Groenland en Inuit uit Canada. Het gaat om het voortzetten van een traditie, maar in een nieuwe stijl. De materialen zijn lokaal verzameld. Als start voor een vernieuwde fotocollectie kochten we een foto aan van spelende kinderen op een verlaten olieconstructie, uit de serie *The Wells Run Dry* door Fabiola Ferrero. Het sterke en indringende beeld raakt diverse thema's: olie, het opofferen van kinderen en bijvoorbeeld de uitgeputte grond.

Ondernemerschap en eigen inkomsten

Het eigen inkomsten-percentages van het NMVW bedroeg in 2024 24,6% en in 2023 was dit 29,8%. Hierbij worden de eigen inkomsten gedeeld door de structurele subsidies (zijnde OCW en subsidies uit gemeenten).

Naast de entree-opbrengsten droegen de opbrengsten uit de museumshops, de horeca en de verhuur van zalen en overige accommodaties bij aan de inkomsten van onze musea. Deze publieksinkomsten bedroegen in 2024 € 2.463.483, een daling van 22,8% ten opzichte van 2023.

Deze daling komt met name voort uit de sluiting van de locatie in Berg en Dal.

De bijdrage uit private middelen bedroeg in 2024 € 1.234.884 tegen € 1.409.478 in 2023.

Deze daling is grotendeels te verklaren door lagere inkomsten uit goede doelenloterijen.

Code Diversiteit en Inclusie

Wij zien ons diversiteits- en inclusiebeleid als onderdeel van het vormgeven van een rechtvaardigere toekomst en daarmee als onderdeel van het bereiken van onze missie. Onze benadering van diversiteit en inclusie concentreert zich op de praktijk, op het doen. Dit vereist betrokkenheid van iedereen in de organisatie en het vereist ook beleid, procedures en voortdurende training en reflectie.

Wij definiëren inclusie als het creëren van voorwaarden waardoor diversiteit kan bloeien. Dit geldt zowel voor de interne organisatie als voor onze bezoekers, samenwerkingspartners en externe relaties, waarbij we aandacht hebben voor het wegnemen van drempels, letterlijk en figuurlijk. Zo is de toegankelijkheid van onze musea voor mensen met een beperking sterk verbeterd, bijvoorbeeld door een eenduidigere routing. Onze musea moeten voor alle gender-identiteiten een respectvolle plek zijn en daar hebben we onze faciliteiten en bezoekerscommunicatie op aangepast.

Bij de tentoonstelling *Onze Koloniale Erfenis* ontwikkelden wij een multimediatour. Deze tour geeft geen uitleg bij wat je ziet, maar biedt een extra perspectief en vertellaag. Een deel daarvan bestaat uit video's in Nederlandse gebarentaal en gesproken audio voor blinden en slechtzienden.

Voor onze medewerkers stelden wij een protocol Sociale Veiligheid op, als handvat om ook als organisatie te kunnen groeien en bloeien.

Fair Practice Code

Wij onderschrijven de aanbevelingen van de Fair Pay / Fair Practice Code en de principes van deze code worden binnen onze organisatie integraal toegepast. Wij herkennen onszelf in de vijf pijlers waar de Fair Pay / Fair Practice Code op berust en leven deze na. Recht doende aan de elementen solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie koesteren en waarborgen wij zo bijvoorbeeld de belangen en rechten (inclusief auteursrecht, bronvermelding en eigenaarschap) van samenwerkingspartners, marktconforme en eerlijke betaling van kunstenaars en freelancers, groei- en ontwikkelmogelijkheden voor onze medewerkers, een eerlijk stage- en vrijwilligersbeleid en aandacht voor duurzaamheid en verduurzaming, en de ontwikkelingen daarvan. Tot de transparantie van organisatie en beleid rekenen wij ook de vastlegging en publicatie ervan, zowel intern als extern.

Collectiemanagement

Collectieomvang

Door zowel restitutie als de uitspraak van de rechter in de zaak Wereldmuseum Berg en Dal kromp ook in 2024 de omvang van de collectie. In totaal schreven we 4.909 objecten uit, waarvan er 357 werden gerestitueerd. We voegden 2.057 objecten toe aan onze collectie. Er werd voor 29 tijdelijke tentoonstellingen in binnen- en buitenland gebruik gemaakt van onze collectie en wij leenden hiervoor in totaal 686 objecten uit. Voor onze eigen tijdelijke tentoonstellingen deden we 68 keer een beroep op de generositeit van collega instellingen, kunstenaars en particulieren en leenden zo 373 objecten.

Digitalisering

We streven ernaar onze collectie zo laagdrempelig mogelijk te delen met het publiek. De gemeenschappen die de objecten in onze collectie voortbrachten, ervaren hoge drempels om toegang te krijgen tot deze objecten. Ons digitale aanbod van collectie informatie speelt een belangrijke rol in het verbeteren van de toegankelijkheid. Daarom blijven we inzetten op digitalisering van onze collecties. In 2024 voegden we 214.484 afbeeldingen van zowel objecten als archiefstukken en gedigitaliseerde documentatie toe aan het digitale registratiesysteem. Deels betrof dit de digitalisering van onze fotocollectie die mogelijk werd gemaakt dankzij steun van Metamorfoze. Met behulp van ons platform Tag the Picture verzamelden we voor groepen foto's uit onze collectie beschrijvende trefwoorden om ze zo ook beter vindbaar op onze collectiewebsite te maken.

Deze website zelf werd gemigreerd naar een volledig nieuwe versie van Collection Connection, de software die ervoor zorgt dat de TMS data wordt getransformeerd naar de collectiewebsite.

Depots

In Amsterdam kregen we te maken met lekkages in een van de kelderdepots. De oorzaak was gelegen in een hoog grondwaterpeil in combinatie met een door ouderdom waterdoorlatende betonvloer. We verwachtten dat we op de lange termijn vaker met hoog grondwaterpeil te maken krijgen als gevolg van klimaatverandering. Hierop hebben we besloten het depot te ontruimen en de objecten elders in het gebouw op te slaan.

Door de huidige depotproblemen, zoals deze lekkages maar ook door het naderen van de capaciteitsgrens van de huidige depots groeit de wens en noodzaak voor een centraal en toegankelijk Collectiecentrum.

Al in het Beleidsplan 2017-2020 werd de ambitie geformuleerd om een nieuw Collectiecentrum te realiseren, dat meer zou zijn dan alleen een depot. Momenteel zijn de collecties van het Wereldmuseum verspreid over zes depots. Graag willen we deze collecties samenbrengen in één centraal en toegankelijk Collectiecentrum. Een verhuizing naar een collectiecentrum levert bovendien een grote efficiëncyslag op in de route van de collectie tussen locaties en museumzalen en verlaagt de drempels van een depotbezoek door onderzoekers of herkomstgemeenschappen.

In eerste instantie werd samen met een aantal partners voor het nieuwe collectiecentrum een locatie gezocht in Leiden. Onder andere vanwege het te grote (financiële) risico, het afhaken van enkele partners en omdat de collectie Rotterdam niet naar Leiden mag verhuizen, bleek dit niet haalbaar. Gelijktijdig met het onderzoek in Leiden, werd in door de gemeente Rotterdam de ambitie geformuleerd voor een nieuw collectiecentrum voor de stedelijke collecties, ter vervanging van de huidige Metaalhof. Na het stranden van de plannen in Leiden is het NMVW in gesprek gegaan met de gemeente Rotterdam om te kijken naar mogelijkheden om samen te werken. Daarop heeft de gemeente twee scenario's onderzocht voor een nieuw te bouwen collectiecentrum in Rotterdam, een met en een zonder NMVW. Deelname van NMVW zou betekenen dat het Collectiecentrum verdubbelt in omvang.

De gemeente Rotterdam vroeg om die reden om het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst. Eind 2024 gaf de Raad van Toezicht akkoord op de samenwerkingsovereenkomst met de Gemeente Rotterdam voor het nieuwe Collectiecentrum. Daarmee gaat de realisatie van een Collectiecentrum de ontwerpfase in.

De beoogde opleverdatum van een Collectiecentrum in Rotterdam is 2029.

Daarnaast zijn door Collectiemanagement in 2024 een aantal deelcollecties beter in kaart gebracht. Het gaat dan om de materiaalgroepen die bijzondere aandacht nodig hebben bij de verplaatsing naar een nieuw collectiecentrum zoals kunststoffen, fotografisch materiaal, bont en veren en leer. Ook werd er in 2024 gestart met de ontwikkeling van een methodiek om voor de gehele collectie de conditie in kaart te brengen zodat we de komende beleidsperiode kunnen gaan voldoen aan de Erfgoedwet op dit punt.

Wat depot- en collectiebezoeken en bruikleen aanvragen betreft, lag het peil in 2024 weer definitief op het niveau van voor Covid.

Digitale transformatie

In 2024 hebben we in het kader van de digitale transformatie van onze organisatie drie deelgebieden geformuleerd waarop we ons de komende jaren zullen gaan richten: 1) onze interne digitale omgeving die gericht is op het faciliteren van ons werk op ieder moment en op iedere locatie, 2) het verzamelen en analyseren van data om ons publiek en de beoogde impact beter te begrijpen en vergroten en 3) het delen van onze verhalen met publiek in het digitale domein. Belangrijke stappen die we binnen onze interne digitale omgeving hebben gezet is de integratie van Wereldmuseum Rotterdam in onze algemene digitale infrastructuur en het voltooien van het proces om al onze data naar de cloud te brengen. Op het gebied van het verzamelen en analyseren van data zijn er nog wat stappen te zetten. Het formuleren van een impactmodel en doelgroepen was daarvoor een noodzakelijke eerste stap. In de komende beleidsperiode zal dit onderdeel verder worden uitgebouwd.

Binnen het derde speerpunt valt het delen van de collectie online op onze eigen website maar ook op andere platformen zoals Ons Land, Modemuze, Collectie Nederland en Aziatisch Keramiek en de samenwerking met Wikimedia. Vanwege de sluiting van Wereldmuseum Berg en Dal hebben we de samenwerking met Erfgoed Gelderland beëindigd. Wereldmuseum is al jaren onderdeel van het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) en heeft belangrijke stappen gezet om de in de DERA vastgelegde principes te implementeren.

Samenwerking met de eerder genoemde (thematische) platformen toonden ons de noodzaak hiervan. Ook het opzetten van de datahub voor het consortium gaf ons belangrijke inzichten.

Inmiddels lopen we tegen de beperkingen aan van ons huidige collectiemanagementsysteem en zullen we de komende jaren al dan niet samen met de leverancier moeten komen tot een toekomstbestendige inrichting van ons digitale systeem voor collectie informatie. Naast de metadata en informatie over onze objecten, zien we ook de potentie van het creëren van een online versie van de verhalen die we met onze tentoonstellingen vertellen.

Huisvesting

Met ingang van 1 januari 2017 is NMVW zelf verantwoordelijk geworden voor het beheer en onderhoud van de panden, terreinen en installaties behorend bij de locatie Wereldmuseum Leiden.

De panden van de locaties Wereldmuseum Amsterdam en Wereldmuseum Berg en Dal worden van derden gehuurd, waarop het huisvestingsstelsel voor rijksmusea niet van toepassing is.

Op basis van een door haar vastgestelde uitgebreide en een zeer langjarige onderhouds- en investeringsplanning verstrekte OCW hiervoor subsidie.

Tot 1 januari 2023 werd voor de serviceverlening nog een beroep gedaan op het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), maar deze samenwerking is per deze datum gestaakt. Het museum heeft zich reeds geruime tijd voorbereid op dit afscheid en heeft de processen en werkzaamheden geborgd, deels binnen de eigen organisatie en deels middels kontraktering van adviserende, inspecterende en uitvoerende externe partijen.

Per 1 januari 2024 werd de nieuwe huurovereenkomst met het RVB van kracht, waarin de herziene afspraken met betrekking tot het beheer van het vastgoed voor de locatie Leiden werden vastgelegd.

NMVW hanteert een actueel meerjarig onderhouds- en investeringsplan (MOIP) met een looptijd van 40 jaar. Dit MOIP vormt de basis voor de korte en middellange planning van het onderhoud en de investeringen voor de panden, installaties en terreinen voor de locatie Leiden en de depotlocatie in 's-Gravenzande.

Met ingang van 2024 ontvangen wij jaarlijks een verduurzamingssubsidie van € 288.000 ten behoeve van de verduurzaming van de panden waarvoor wij verantwoordelijkheid dragen (locaties Leiden en 's-Gravenzande).

Aanbevelingen hiervoor werden eerder gedaan in het aanbevelingenrapport van RoyalHaskoning.

In 2024 lieten wij in het kader van verdere inventarisatie en specificatie van verduurzamingsmogelijkheden een duurzaamheidsonderzoek niveau 3 uitvoeren voor de monumentale panden in Leiden en een energieadvies voor de depotpanden in 's-Gravenzande.

Adviezen die voortkwamen uit deze onderzoeken worden opgenomen in de MOIP.

Een ingrijpende aanbeveling was het advies om in Leiden de aanleg van een bodem energie systeem (BES) te overwegen. Eind 2024 heeft de Europese aanbesteding plaatsgevonden ten behoeve van de vervanging van de koelmachines door een duurzame opwekinstallatie op basis van warmtepompen en warmte koude opslag (WKO) met eigen bron. De gunning voor dit project heeft inmiddels plaatsgevonden en de uitvoering van dit omvangrijke project zal in het voorjaar van 2025 starten.

Deze maatregel is naar verwachting van grote betekenis voor de vermindering van het energiegebruik en de CO₂ uitstoot. Gezien de financiële omvang van deze investering zal de verleende jaarlijkse verduurzamingssubsidie de komende jaren geheel hiervoor worden aangewend.

De subsidiëring die wij voor de uitvoering van de nieuwe huisvestingsverantwoordelijkheden ontvangen is naar onze mening en met de huidige inzichten voldoende om deze goed uit te kunnen voeren. Met dit alles is aan de voorwaarden voor een verantwoorde invulling van de onderhouds- en beheertaken voldaan.

Risico's

Risicomanagement is een integraal onderdeel van het gevoerde beleid, verdeeld in de onderdelen strategie, operationeel, financieel en wet- en regelgeving.

De directie is goed op de hoogte van de belangrijkste risico's en onzekerheden binnen de branche en is van mening dat de interne risicomanagement- en controlesystemen waarmee de organisatie-brede risico's worden beheerst in 2024 adequaat hebben gewerkt.

Operationele en financiële risico's zijn vastgelegd in de managementinformatie en worden periodiek geanalyseerd. De bewaking van de financiële positie en het bijstellen op basis van de financiële risico's vinden eveneens periodiek plaats.

We verstrekken maandelijks financiële realisatierapportages ter analyse en stellen tweemaal per jaar een herijkte jaarresultaatprognose op. Deze prognoses worden tevens besproken met de Audit Commissie van de Raad van Toezicht en met de volledige Raad van Toezicht. Risicomanagement wordt structureel geagendeerd in de overleggen van de bestuurder met de Audit Commissie en de Raad van Toezicht.

Medewerkers die zich geconfronteerd zien met (vermoedens van) fraude, misstanden of andere bedrijfs- of persoonlijke risico's kunnen gebruik maken van diverse hulpmiddelen en richtlijnen bij het melden of bespreekbaar maken hiervan. Hiervoor zijn procedures en regelingen met betrekking tot onder andere de toegang tot een (externe) vertrouwenspersoon, melding van klachten bij intimidatie, geweld en discriminatie en het omgaan met vermoedens van een misstand (klokkenluidersregeling) beschikbaar.

Voor nu identificeren wij de volgende mogelijke risico's.

- Imagoschade t.g.v. de rechtsgedingen n.a.v. de beëindiging van de exploitatie op de locatie Berg en Dal;
- Impact van inflatie;
- Wijziging subsidiebeleid en/of wet- en regelgeving (bijvoorbeeld BTW percentage) naar aanleiding van nieuw politiek beleid.

Vooruitblik 2025

2025 wordt het eerste NMVW-jaar zonder de locatie Berg en Dal en mét het experimentele WereldLAB Nijmegen. Aan het afscheid van Wereldmuseum Berg en Dal en de verwelcoming van WereldLAB ging een lange voorbereidingstijd vooraf, maar de nieuwe samenstelling van de organisatie zal voor de medewerkers ook een periode van gewenning en nieuwe focus vragen.

Door onder andere een efficiënte inzet van medewerkers en middelen en enkele meevallers creëerden wij in 2024 extra financiële ruimte. Daardoor waren wij in de gelegenheid de voor begin 2025 geplande publiekstrekker *In de ban van Goud* toch al voor de kerstvakantie 2024 te openen en kunnen wij ons ook beter voorbereiden op de grote projecten die ons vanaf 2025 te wachten staan (zoals de verhuizing naar een nieuw collectiecentrum) en waarvoor een gedegen financiering nodig is.

Na de herinrichtingen van de museumlocaties Amsterdam, Rotterdam en Berg en Dal starten wij in 2025 ook met de herinrichting van de Wereldmuseum Leiden. De plattegrond van onze tentoonstellings- en publieksvoorzieningen in het museumgebouw zal ingrijpend worden aangepast en daarmee maken wij het museum weer klaar voor een volgende, toekomstbestendige periode als betekenisvolle en welkome plek om kennis te maken met onze missie en alle uitingen daarvan.

Het museumgebouw in Leiden – in het hart van de stad - is omringd door een groot buitenterrein, dat op dit moment al deel uitmaakt van de Leidse Singelpark, een onafgebroken 6,5 kilometer lang stadspark dat de singels om het stadcentrum van Leiden volgt. Bij de herinrichting van Wereldmuseum Leiden wordt ook dit buitenterrein her-ontwikkeld, en zal daarmee van terrein met recht singeltuinen worden.

Onze onderzoekagenda zal de komende jaren onverminderd de werkzaamheden en samenwerkingen rondom dekolonisatie, herkomstonderzoek en restitutie bevatten. Een verder herstel van de bezoekerscijfers en een gezonde financiële positie en weerstandvermogen houden eveneens onze aandacht.

Voor 2025 worden geen significante wijzigingen in het personeelsbestand verwacht ten opzichte van eind 2024. De financiering blijft ongewijzigd vanuit subsidies en publieksinkomsten. Er staan geen R&D ontwikkelingen gepland en geen belangrijke investeringen anders dan de eerder genoemde WKO en wat vervangingsinvesteringen of onderhoud dat via de onderhoudsvoorziening loopt.

Samenstelling Directie

De Directie werd in 2024 gevoerd door drs. M.J. (Marieke) Van Bommel, algemeen directeur, en prof. dr. W.A.H. (Wayne) Modest, inhoudelijk directeur. Zij zijn benoemd voor onbepaalde tijd en vormen gezamenlijk het statutair bestuur / directie.

Verslag Raad van Toezicht

In 2024 was de Raad van Toezicht van stichting Nationaal Museum van Wereldculturen als volgt samengesteld:

De heer K.M. Becking, voorzitter
Mevrouw L.A.M. Van der Linden, lid R
Mevrouw H.A. Saam
Mevrouw E.R. Kambel
De heer L.A.A. Pieters
De heer H.J.H. Van Meegen
Mevrouw A. Bolle, lid R

In het kader van de verregaande samenwerking met het Wereldmuseum werd met ingang van 1 mei 2017 een nieuwe Raad van Toezicht gevormd. Beide stichtingen kennen dezelfde samenstelling van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat uit zeven leden in de verhouding vijf 'NMVW' en twee 'Rotterdam'. Het College van B&W van Rotterdam benoemt de leden met de Rotterdamse achtergrond in de Raad van Toezicht van het Wereldmuseum. De overige leden worden niet ter goedkeuring aan het College voorgelegd. De Raad van Toezicht waarborgt aldus deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. (GCC principe 8).

In 2024 vergaderde de Raad van Toezicht regulier op 25 maart, 26 juni, 4 november en 11 december. Op de agenda stonden naast financiële zaken, de zelfevaluatie en het rapport naar aanleiding van de visitatie, het welzijn van de organisatie en de plannen voor de komende beleidsperiode. Op museaal-inhoudelijk gebied stond de Raad van Toezicht stil bij de ontwikkelingen omtrent Wereldmuseum Berg en Dal, de planvorming rondom het Collectiecentrum en de voorbereidingen voor de herinrichting van Wereldmuseum Leiden. De verschillende commissies binnen de Raad van Toezicht (Auditcommissie, Remuneratie Commissie en Commissie Museale Zaken) kwamen verschillende malen bijeen met de Directie en MT-leden. De Raad had via diens contactpersoon bovendien regelmatig contact met de Ondernemingsraad.

De Raad stelt vast dat ieders onafhankelijke expertises binnen de Raad goed tot hun recht komen in het toezicht. Niet alleen binnen de verschillende (bovengenoemde) commissies van de Raad van Toezicht maar ook als klankbord voor uiteenlopende kwesties en in hun contact met de Ondernemingsraad voelt de Raad zich betrokken bij de organisatie en de werknemers. Toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. (GCC principe 4).

Eind 2024 heeft de Raad van Toezicht een zelfevaluatie uitgevoerd, gericht op het eigen functioneren, teneinde eraan bij te dragen dat het zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op professionele en onafhankelijke wijze uitvoert. (GCC principe 7). Dit jaar gebeurde dat onder externe begeleiding van mevr. De Weichs de Wenne van De Weichs Advies. De individuele leden reflecteerden in de schriftelijke zelfevaluatie op uiteenlopende thema's zoals het functioneren van de Raad, de onderlinge samenwerking en de verhouding met het Bestuur. Mevr. De Weichs de Wenne analyseerde de observaties en bevindingen die volgden op deze schriftelijke evaluatie en deze werden begin 2025 in individuele gesprekken besproken met de leden van de Raad van Toezicht. Zo werd onder andere de samenstelling van en de samenwerking binnen de Raad van Toezicht, de toezicht- en adviestaak, de relatie met de Directie en de vergaderingen en informatievoorziening nader besproken. De aanbevelingen naar aanleiding van deze zelfevaluatie worden in de vergadering van 28 maart besproken met Directie en Raad van Toezicht.

De Raad kijkt met tevredenheid terug op 2024. Het was een vol jaar waarin enerzijds met de visitatie werd geflecteerd op de afgelopen beleidsperiode en dat anderzijds in het teken stond van beleidsvoorbereidingen voor de komende vier jaar. De Raad merkt op dat na de onrust en het verdriet omtrent de sluiting van Wereldmuseum Berg en Dal en de rechtszaken die daarmee gemoeid waren, er nu weer veel positieve energie uit gaat van de toekomstplannen rondom het WereldLAB, de herinrichting van Wereldmuseum Leiden en het Collectiecentrum. Leden van de Raad van Toezicht bezochten gedurende het jaar verschillende programma's, evenementen en tentoonstellingsopeningen op de verschillende locaties. Naast de reguliere rijke (fysieke en digitale) programmering blijft de Raad de ontwikkelingen omtrent het herkomstonderzoek en restitutie met belangstelling volgen. De Raad van Toezicht stelt daarbij vast dat de organisatie haar maatschappelijke doelstelling realiseert door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren. (GCC principe 1).

De Raad spreekt haar waardering uit voor de inzet van alle medewerkers om deze doelen in gezamenlijkheid te bereiken en voor het bestuur die daarbij het welzijn van de organisatie niet uit het oog verliest.

De Raad van Toezicht is op de hoogte van het financiële resultaat en is tevreden met de wijze waarop het museum er ook dit jaar weer in is geslaagd om de exploitatie en de financiële omstandigheden aan te passen aan de actualiteit. De Raad stelt vast dat het bestuur in 2024 zorgvuldig en verantwoord is omgegaan met de mensen en middelen van de organisatie. (GCC principe 6). De Raad waardeert de manier waarop het museum de Audit Commissie en de Raad structureel informeert ten aanzien van financiële vraagstukken en besluiten en keurde bij de vergadering van 11 december dan ook met vertrouwen de begroting voor 2025 goed.

Ook in 2024 heeft een daartoe ingestelde commissie van de Raad van Toezicht het functioneren van de bestuurders in hun aanwezigheid besproken. Daarbij is aan de orde gekomen dat het bestuur diens verantwoordelijkheid voor de algemene dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie naar tevredenheid van de Raad van Toezicht heeft ingevuld. (GCC principe 5).

De Raad van Toezicht en Directie onderschrijven de aanbevelingen van de Code Cultural Governance cq. de principes van de Governance Code Cultuur alsmede de Code Culturele Diversiteit. Deze codes worden integraal toegepast. (GCC principe 2).

De bezoldiging van de Directie van het Nationaal Museum van Wereldculturen valt binnen de WNT-norm. In de jaarrekening is de bezoldiging van de directie van het museum vermeld. De leden en de voorzitter van de Raad van Toezicht voeren hun functie onbezoldigd uit. In 2024 zijn bestuur en toezichthouders in het kader van een onafhankelijke en integere rolvervulling alert geweest op belangenverstrengeling (GCC principe 3). In de navolgende overzichten worden de nevenactiviteiten van de Directie en de leden van de Raad van Toezicht en het rooster van aftreden weergegeven.

dr. K.M. Becking, voorzitter

Overzicht maatschappelijke- en nevenactiviteiten van leden Raad van Toezicht en Directie van Stichting NMVW

Dhr. Prof. dr. K.M. Becking Voorzitter	- o Voorzitter Koninklijke VEMW - o Lid Raad van Toezicht Perscentrum Nieuwpoort - o Voorzitter Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Mevr. drs. L.A.M. van der Linden Lid R	- o Voorzitter Adviescommissie Amateurkunst Provincie Noord-Brabant (vanaf 15-05-2024) - o Workshopleider Reinwardt Academie - o Voorzitter Vfonds Houd je er goed levend (t/m 4-12-2024) - o Bestuurslid Nationaal Comité 4 en 5 mei (t/m 25-06-2024) - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Mevr. drs. H.A. Saam Lid	- o Directeur-bestuurder Stichting Museum het Valkhof – Kam, Nijmegen - o Lid Raad van Toezicht Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Mevr. mr. dr. E.R. Kambel Lid	- o Directeur-bestuurder Rutu Foundation - o Lid Adviesraad Heritage Language Education Network - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Dhr. L.A.A. Pieters Lid	- o Global Consumer Industry Leader Deloitte - o Lid Foundation Board Workplace Pride - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Dhr. mr. H.J.H. Van Meegen Lid	- o Voorzitter Bestuur Rechtbank Amsterdam - o Vice-voorzitter Raad van Toezicht Centraal Museum Utrecht - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Mevr. A. Bolle Lid R	- o Directeur-bestuurder Kunstgebouw, Stichting Kunst en Cultuur Zuid-Holland (t/m 30-09-2024) - o Zakelijk Directeur-bestuurder Nieuwe Instituut (vanaf 01-10-2024) - o Lid Raad van Toezicht Stadstheater en kunstencentrum De Kom - o Lid Raad van Toezicht De Dependance - o Bestuurslid International Conducting Competition Rotterdam (ICCR) - o Lid Raad van Toezicht Wereldmuseum Rotterdam
Mevr. drs. M.J. Van Bommel (Algemeen Directeur)	- o Algemeen Directeur Nationaal Museum van Wereldculturen - o Algemeen Directeur Wereldmuseum Rotterdam - o Bestuurder Wereldbusiness B.V. - o Lid Klankbordgroep Maritiem Museum Rotterdam
Dhr. Prof. dr. W.A.H. Modest (Inhoudelijk Directeur)	- o Inhoudelijk Directeur Nationaal Museum van Wereldculturen - o Inhoudelijk Directeur Wereldmuseum Rotterdam - o Lid Adviescommissie General Public, National Museum of Ireland - o Lid Adviesraad Memory Studies Association - o Lid Raad van Toezicht Rietveld Academie - o Lid Raad van Bestuur Stichting Deutsches Zentrum Kulturgutverluste - o Lid Redactieraad Small Axe, Journal of Caribbean Criticism - o Redacteur Routledge Studies in Culture and Development

Raad van Toezicht Rooster van Aftreden

	Geboortedatum	Commissie	Aantreden	Aftreden
Dhr. Prof. dr. K.M. Becking	03-11-1969	Remuneratie Commissie	01-04-2020	01-04-2028
Mevr. drs. L.A.M. van der Linden	19-01-1957	Commissie Museale Zaken; Commissie R'dam	05-09-2017	01-09-2025
Mevr. drs. H.A. Saam	21-06-1960	Commissie Museale Zaken	01-04-2019	01-04-2027
Mevr. mr. E.R. Kambel	04-11-1969	Commissie Rotterdam; Remuneratie Commissie	01-04-2021	01-04-2025 (herbenoembaar)
Dhr. L.A.A. Pieters	08-06-1968	Audit Commissie; Commissie Rotterdam	01-04-2022	01-04-2026 (herbenoembaar)
Dhr. mr. H.J.H. Van Meegen	03-03-1966	Remuneratie Commissie; Contact OR	01-04-2022	01-04-2026 (herbenoembaar)
Mevr. A. Bolle	30-07-1975	Commissie R'dam; Audit Commissie	27-06-2023	27-06-2027 (herbenoembaar)

Activiteiten en bereik specifiek ten behoeve verantwoording Amsterdams Fonds voor de Kunst

		HUIDIG		ACTIVITEITEN		VORIG	
		BOEKJAAR		PLAN		BOEKJAAR	
	Producterende activiteiten	Aantal Activiteiten	Aantal Bezoeken	Aantal Activiteiten	Aantal Bezoeken	Aantal Activiteiten	Aantal Bezoeken
	Eigen producties	1		1		0	
	Co producties	0		0		0	
	Internationale (co) producties	0		0		0	
	Totaal nieuwe producties	1		1		0	
	Binnenlandse reprises	0		0		0	
	Internationale reprises	0		0		0	
	Totaal reprises	0		0		0	
	Presentaties van producties en reprises	Aantal Presentaties	Aantal Bezoeken	Aantal Presentaties	Aantal Bezoeken	Aantal Presentaties	Aantal Bezoeken
	Presentaties in Amsterdam	2	11.767	1	40.000	1	21.887
	Presentaties in de rest van Nederland	0	0			0	0
	Presentaties in het buitenland						
	Buurtgerichte activiteiten						
	Totaal presentaties	2	11.767	1	40.000	1	21.887
	Totaal Amsterdam	2	11.767	1	40.000	1	21.887
	Digitale activiteiten	0	0			0	0
	Talentontwikkeling	Activiteiten	Deelnemers	Activiteiten	Deelnemers	Activiteiten	Deelnemers
	Kortdurend (<6 maanden)	1	10	0	0	0	0
	Langdurend (>6 maanden)	0	0	5	15	0	0
	Totaal Amsterdam	1	10	5	15	0	0
	Cultuureducatie	Aantal Lessen	Aantal Deelnemers	Aantal Lessen	Aantal Deelnemers	Aantal Lessen	Aantal Deelnemers
	Schoolgebonden activiteiten binnen Amsterdam						
	PO	157	4.519	225	7.000	195	5.396
	VMBO	0	0	50	800	0	0
	VO	16	459	70	2.500	25	705
	S(V)O	20	326	85	1.200	53	985

		HUIDIG		ACTIVITEITEN		VORIG	
		BOEKJAAR		PLAN		BOEKJAAR	
	Cultuureducatie	Aantal Lessen	Aantal Deelnemers	Aantal Lessen	Aantal Deelnemers	Aantal Lessen	Aantal deelnemers
	Schoolgebonden activiteiten buiten Amsterdam						
	PO	0	0	0	0	0	0
	VMBO	0	0	0	0	0	0
	VO	0	0	0	0	0	0
	S(V)O	0	0	0	0	0	0
	Niet-schoolgebonden activiteiten binnen Amsterdam						
	0-4 jaar	0	0	0	0	0	0
	4-12 jaar	546	3.284	525	5.000	1.313	7.463
	12-18 jaar	0	0	0	0	0	0
	> 18 jaar	523	3.179	800	25.000	1.253	7.338
	Niet-schoolgebonden activiteiten buiten Amsterdam						
	0-4 jaar	0	0	0	0	0	0
	4-12 jaar	0	0	0	0	0	0
	12-18 jaar	0	0	0	0	0	0
	> 18 jaar	0	0	0	0	0	0
	Totaal Amsterdam	1.262	11.767	1.755	41.500	2.839	21.887
	Totaal buiten Amsterdam	0	0	0	0	0	0
	Digitale activiteiten	0	0	0	0	0	0
	Aantal bereikte scholen met schoolgebonden activiteiten binnen Amsterdam						
	PO	0	62	0	129	0	84
	VMBO	0	14	0	29	0	18
	VO	0	0	0	40	0	3
	S(V)O	0	0	0	49	0	1

JAARREKENING 2024

Balans per 31 december 2024 na resultaatbestemming

		31-12-2024	31-12-2023
		€	€
ACTIVA			
I Materiële vaste activa	4.298.567	4.682.905	
Totale Vaste Activa	4.298.567	4.682.905	
II Voorraden	206.445	224.979	
III Vorderingen	3.398.161	3.756.457	
IV Effecten	1.071.687	949.151	
V Liquide middelen	19.709.991	15.785.801	
Totale Vlottende Activa	24.386.284	20.716.388	
TOTALE ACTIVA	28.684.851	25.399.293	
PASSIVA			
VI Algemene reserve	2.610.027	2.404.804	
VII Bestemingsreserves	644.874	1.098.516	
VIII Overige bestemmingsfondsen	3.224.866	3.927.739	
Totale Eigen vermogen	6.479.767	7.431.059	
IX Aankoopfonds Collectie	0	0	
Aankoopfonds	0	0	
X Voorziening groot onderhoud	7.600.766	7.265.055	
XI Overige voorzieningen	84.961	389.991	
Totale Voorzieningen	7.685.727	7.655.046	
XII Langlopende schulden	9.241.079	6.159.766	
Totale Langlopende schulden	9.241.079	6.159.766	
XIII Crediteuren	1.586.190	2.012.832	
XIV Belasting en premies sociale verzekering	550.991	573.955	
XV Overige schulden en overlopende passiva	3.141.097	1.566.635	
Totale Kortlopende schulden	5.278.278	4.153.422	
TOTALE PASSIVA	28.684.851	25.399.293	
Solvabiliteit	0,23	0,29	
Liquiditeit	4,62	4,99	

Categoriale exploitatierekening		2024	Begroting	2023
		€	€	€
BATEN				
Eigen inkomsten				
1	Publieksinkomsten binnenland	2.463.483	3.060.200	3.190.619
2	<i>Kaartverkoop</i>	1.425.479	2.050.950	2.000.934
3	<i>Overige publieksinkomsten</i>	1.038.004	1.009.250	1.189.685
4	Totaal publieksinkomsten	2.463.483	3.060.200	3.190.619
5	<i>Overige directe inkomsten</i>	81.333	0	45.131
6	Totaal overige directe inkomsten (4+5)	2.544.816	3.060.200	3.235.750
7	Indirecte inkomsten	1.142.875	1.056.750	1.100.198
8	<i>Private middelen - particulieren</i>	266.826	6.570	134.510
9	<i>Private middelen - bedrijven</i>	18.597	0	117.903
10	<i>Private middelen - private fondsen</i>	163.865	184.250	86.333
11	<i>Private middelen - goede doelenloterijen</i>	785.596	828.000	1.070.732
12	Totaal bijdragen uit private middelen (8+9+10+11)	1.234.884	1.018.820	1.409.478
13	Totale eigen inkomsten (6+7+12)	4.922.575	5.135.770	5.745.426
14	Totaal structureel OCW (15+16+17)	19.780.112	22.721.029	19.050.812
15	<i>OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid</i>	13.561.449	13.375.554	12.861.110
16	<i>OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting</i>	2.208.195	5.389.982	2.386.343
17	<i>OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeer</i>	4.010.468	3.955.493	3.803.359
18	Structurele subsidie gemeente	246.688	243.874	234.494
19	Totaal structurele subsidies (14+18)	20.026.800	22.964.903	19.285.306
20	Incidentele publieke subsidies	927.130	945.884	1.469.071
21	Totaal subsidies (19+20)	20.953.930	23.910.787	20.754.377
	TOTALE BATEN (13+21)	25.876.505	29.046.557	26.499.803
LASTEN				
1	Personeelslasten	11.798.057	12.595.450	12.233.673
2	Huisvestingslasten	6.680.032	10.487.838	7.392.030
3	Afschrijvingen	1.302.120	1.525.447	1.525.790
4	Aankopen	141.473	80.000	128.330
5	Overige lasten	7.354.272	6.573.140	8.173.664
	TOTALE LASTEN (1+2+3+4+5)	27.275.954	31.261.875	29.453.487
6	SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-1.399.449	-2.215.318	-2.953.684
	Saldo rentebaten/-lasten	448.156	300.000	244.616
	Saldo bijzondere baten/lasten	0	0	0
	Mutatie aankoopfonds	0	0	22.253
	EXPLOITATIERESULTAAT	-951.293	-1.915.318	-2.686.815
RESULTAATBESTEMMING:				
	Algemene reserve	205.223	0	-1.609.632
	Bestemmingsreserves	-453.642	-453.636	-135.162
	Bestemmingsfonds OCW	-	-	-
	Overige bestemmingsfondsen	-702.874	-1.461.682	-942.021
	TOTAAL RESULTAATBESTEMMING	-951.293	-1.915.318	-2.686.815

CATEGORIALE & FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2024

(bedragen x 1.000 Euro)

Functioneel	Totaal	Publieksactiviteiten	Collectiebeheer	Algemeen beheer
BATEN				
Directe inkomsten	2.544	2.463	0	81
<i>Publieksinkomsten totaal</i>	2.463	2.463	0	0
Publieksinkomsten buitenland				
Publieksinkomsten binnenland	2.463	2.463	0	0
<i>Waarvan kaartverkoop</i>	1.425	1.425	0	0
<i>Waarvan overig</i>	1.038	1.038	0	0
<i>Sponsorinkomsten</i>		0	0	0
<i>Overige inkomsten</i>	81	0	0	81
Indirecte inkomsten	1.143	0	0	1.143
<i>Bijdragen uit private middelen</i>	1.236	602	110	524
<i>Waarvan particulieren</i>	267	173	94	0
<i>Waarvan bedrijven</i>	19	19	0	0
<i>Waarvan private fondsen</i>	164	125	16	23
<i>Waarvan goede doelenloterijen</i>	786	286	0	500
Totaal eigen inkomsten	4.923	3.065	110	1.748
Subsidies				
Structurele subsidie OCW	19.779	14.476	5.070	233
<i>Waarvan</i>	13.561	13.561	0	0
<i>exploitatiebijdrage</i>				
<i>Waarvan huisvesting</i>	2.208	915	1.060	233
<i>Waarvan collectiebeheer</i>	4.010	0	4.010	0
Structurele subsidie provincie				
Structurele subsidie gemeente	247	247	0	0
Structurele subsidie ander orgaan				
Overige subsidies/bijdragen	927	295	632	0
<i>Subsidies uit publieke middelen</i>	927	295	632	0
Totale Subsidies / Bijdragen	20.953	15.018	5.702	233
TOTALE BATEN	25.876	18.083	5.812	1.981
LASTEN				
Personeelslasten	11.798	6.398	3.209	2.191
Huisvestingslasten	6.680	3.451	2.309	920
Afschrijvingen	1.302	48	2	1.252
Aankopen	141	0	141	0
Overige lasten	7.354	3.760	2.034	1.560
TOTALE LASTEN	27.275	13.657	7.695	5.923
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-1.399	4.425	-1.883	-3.942
Saldo rentebaten/lasten	448	0	0	448
Mutatie aankoopfonds	0	0	0	0
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	-951	4.391	-1.883	-3.494
Toerekening algemeen beheer	0	-2.431	-1.063	3.494
Toerekening BIS/Collectie	0	-2.946	2.946	0
EXPLOITATIERESULTAAT	-951	-951	0	0

Kasstroomoverzicht

	2024	2023
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-1.399.449	-2.953.684
Aanpassing voor:		
- afschrijvingen	1.302.120	1.525.790
- mutatie investeringsbijdrage	47.223	109.158
- mutatie in effecten	-122.536	-86.070
- mutatie in voorraden	18.534	36.934
- mutatie in vorderingen	303.594	-557.469
- mutatie in kortlopende schulden	1.008.707	483.030
- mutatie in langlopende schulden	3.034.090	1.552.934
- mutatie voorzieningen	30.681	482.959
	<u>5.622.413</u>	<u>3.547.266</u>
Bruto kasstroom uit bedrijfsoperaties	4.222.964	593.582
Ontvangen interest	502.858	127.922
	<u>502.858</u>	<u>127.922</u>
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	502.858	127.922
Investeringsactiviteiten in:		
- Materiele vaste activa	¹ -801.632	-589.997
	<u>-801.632</u>	<u>-589.997</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-801.632	-589.997
Aflossing langlopende schulden	0	0
Opname langlopende schulden	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen	3.924.190	131.507
Liquide middelen eind boekjaar	19.709.991	15.785.801
Liquide middelen begin boekjaar	15.785.801	15.654.294
Mutatie	3.924.190	131.507
Ad 1. (Des)Investerings volgens materiële vaste activa overzicht	917.782	597.000
Nog te betalen investeringen	116.150	7.003
Op te nemen onder investeringskasstroom	801.632	589.997

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

Doelstelling en voornaamste activiteiten

De onderneming, gevestigd te Leiden op de Steenstraat 1, is een stichting met als doel huidige en toekomstige generaties inzicht te geven in de geschiedenis en ontwikkeling van niet- westerse culturen. Een belangrijk element daarin is de aandacht voor de wisselwerking tussen die culturen en de contacten met onze cultuur. Hiermee beoogt het museum bij een breed publiek een blijvend begrip en respect voor andere culturen te bevorderen.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2024, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2024.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het handboek Verantwoording Erfgoedwetsubsidie Instellingen 2021-2024 en met de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). De richtlijnen in dit handboek sluiten zoveel mogelijk aan op de bepalingen van Titel 9 BW2 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 640). De in het handboek gestelde eisen beogen enerzijds duidelijkheid te bieden aan de instellingen zelf en anderzijds uniformiteit te bevorderen in de presentatie en aan de te leveren (financiële) gegevens.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld

Verbonden partijen

Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen (hierna: NMVW) en het Wereldmuseum te Rotterdam zijn per 1 mei 2017 een verregaande samenwerking aangegaan welke is vormgegeven door een personele unie op het niveau van de Raad van Toezicht, de directie en het management. Door de wettelijke bepalingen en strikte scheiding van economische eenheid, is geen sprake van een groepsrelatie.

Belastingplicht

De stichting is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting vanwege de toepassing van artikel 6 Wet Vpb 1969. De organisatie beoordeelt jaarlijks haar positie ten aanzien van de vennootschapsbelasting en heeft hierover contact met de belastingdienst.

Begroting

Uitgangspunt van de begroting 2024 is de bij het Ministerie van OC&W ingediende meerjarenbegroting 2021-2024. De jaarbegroting 2024 is op 14 december 2023 vastgesteld door de Raad van Toezicht van het NMVW.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Collectie

De collectie is niet gewaardeerd op de balans. De collectie is grotendeels eigendom van de Staat der Nederlanden. Het museum draagt zorg voor het beheer van en onderzoek aan de totale collectie. Aankopen voor de collectie worden direct ten laste van de exploitatie verantwoord.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva worden tegen historische kostprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich zullen voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

Personele lasten zijn verantwoord in overeenstemming met het normenkader van de Beleidsregels Wet Normering Topinkomens (WNT).

Prestatie- en functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

Onderhoudsvoorziening: de bepaling van de omvang is gebaseerd op veronderstellingen ten aanzien van onderhoudscycli;

Reorganisatievoorziening: de bepaling van de omvang is gebaseerd op een inschatting per persoon.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, en overige schulden. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: overige vorderingen, geldmiddelen, effecten en overige (financiële) verplichtingen. De stichting maakt alleen gebruik gemaakt van primaire financiële instrumenten en niet van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Voorts heeft de stichting geen handelsportefeuille van financiële instrumenten verworven of zijn deze aangegaan met het doel de instrumenten op korte termijn te verkopen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd op de hierna beschreven manier bij vorderingen en schulden.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindering-verliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering, alsmede vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de stichting en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De navolgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Bedrijfsgebouwen	Verbouwing/ Tuin en Park	: 6,67%-20%
Machines en Installaties	Bedrijfsinstallaties	: 10%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	Inventaris en inrichting	: 6,67%-33,33%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	Andere vaste bedrijfsmiddelen	: 6,67%-33,33%

De collecties en verzamelingen worden niet gewaardeerd aangezien deze geen eigendom zijn van de stichting.

Voorraad

Voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden maximaal zullen opbrengen, onder aftrek van nog te maken kosten.

Onderhanden activiteiten

Onder onderhanden activiteiten zijn de kosten van tentoonstellingen verantwoord die nog niet afgesloten zijn. Bij een verwacht negatief resultaat wordt, op het moment dat dit bekend is, een voorziening getroffen. Het bedrag van de voorziening wordt in mindering gebracht op het onderhanden werk.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde ultimo boekjaar.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

EIGEN VERMOGEN**Bestemmingsreserves**

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door de directie bepaald, en betreft geen verplichting, het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen betreffen middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming.

VOORZIENINGEN

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud is gevormd voor verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan de panden, installaties e.d. in Leiden en 's-Gravezande, op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt ten laste van de exploitatierekening.

De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten en de periodiciteit waarmee onderhoudswerkzaamheden naar verwachting op basis van een meerjarenonderhoudsplan worden uitgevoerd. Onttrekkingen vinden plaats op basis van de werkelijke uitgaven. De voorziening wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorziening reorganisatie

De voorziening reorganisatie betreft een voorziening in verband met de sluiting van het Wereldmuseum Berg en Dal.

Voorziening jubilea uitkering

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkansen en leeftijden.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend niet of niet geheel in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Investeringsbijdragen

Ontvangen investeringsbijdragen ten behoeve van materiële vaste activa worden verantwoord onder de langlopende schulden onder de post investeringsbijdragen. Deze bijdragen vallen vrij ten gunste van de exploitatierekening overeenkomst de afschrijving op de met deze subsidies en bijdragen verkregen materiële vast activa.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. De aflossingsverplichtingen voor het komende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Na de eerste waardering tegen reële waarde worden schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATSBEPALING

Opbrengstverantwoording

Subsidies en overige bijdragen

Projectsubsidies- en bijdragen worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. De exploitatiesubsidie OCW ter compensatie van door de stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de exploitatierekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslag-vergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenen

De pensioenen zijn ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De door het fonds verzorgde pensioenregeling is een toegezegde pensioenregeling. De Stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het fonds, anders

dan het voldoen van hogere toekomstige premies. De dekkingsgraad van het fonds bedraagt per 31 december 2024 109,5%.

Leasing

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Overige baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

(in euro's)

VASTE ACTIVA**I Materiële vaste activa**

	Verbouwing/ Tuin en Park	Bedrijfs- installaties	Inventaris en inrichting	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
Stand per 1 januari					
Aanschaffingswaarde	8.902.691	1.122.668	8.875.102	7.524.272	26.424.733
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-7.350.985</u>	<u>-1.120.677</u>	<u>-8.031.177</u>	<u>-5.238.989</u>	<u>-21.741.828</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>1.551.706</u>	<u>1.991</u>	<u>843.925</u>	<u>2.285.283</u>	<u>4.682.905</u>
Mutaties					
Investeringen	1.116	-	121.463	1.046.839	1.169.418
Afschrijvingen	-471.618	-1.005	-169.867	-659.630	-1.302.120
Desinvesteringen	-1.317.541	-21.585	-1.137.992	-1.384.338	-3.861.456
Afschrijving desinvesteringen	<u>1.118.473</u>	<u>21.585</u>	<u>1.124.395</u>	<u>1.345.367</u>	<u>3.609.820</u>
	<u>-669.570</u>	<u>-1.005</u>	<u>-62.001</u>	<u>348.238</u>	<u>-384.338</u>
Stand per 31 december					
Aanschaffingswaarde	7.586.266	1.101.083	7.858.573	7.186.773	23.732.695
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-6.704.130</u>	<u>-1.100.097</u>	<u>-7.076.649</u>	<u>-4.553.252</u>	<u>-19.434.128</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>882.136</u>	<u>986</u>	<u>781.924</u>	<u>2.633.521</u>	<u>4.298.567</u>

De desinvesteringen hebben grotendeels betrekking op de activa welke is achtergebleven in Berg en Dal. Het boekverlies is verantwoord onder overige lasten en wordt gedekt uit de vrijval van de Bestemmingsreserve revitalisering Buitenmuseum.

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
II Voorraden		
Overige voorraden		
Museumkaarten	61.698	71.994
Winkel en horeca	<u>144.747</u>	<u>152.985</u>
	<u>206.445</u>	<u>224.979</u>

III Vorderingen	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
<u>Debiteuren</u>		
Te ontvangen per 31 december	<u>44.092</u>	<u>431.328</u>
	<u>44.092</u>	<u>431.328</u>

In de vorderingen op handelsdebiteuren is een bedrag begrepen van € 0 (2023 € 0) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar. In het saldo is een voorziening voor dubieuze debiteuren opgenomen van € 5.000 (2023 € 5.000).

Overige vorderingen en overlopende activa

Voorschotten personeel	2.808	2.759
Museumkaart	150.757	127.556
Te ontvangen rente	52.406	116.694
Te ontvangen bedragen	808.479	604.666
Te ontvangen bijdrage Vriendenloterij	560.000	567.000
Omzetbelasting	712.364	815.898
Vooruitbetaalde bedragen	<u>1.067.255</u>	<u>1.090.556</u>
	<u>3.354.069</u>	<u>3.325.129</u>
	<u>3.398.161</u>	<u>3.756.457</u>

De vooruitbetaalde bedragen hebben grotendeels betrekking op de huur- en servicekosten voor het Tropenmuseum voor het 1^e kwartaal van het aankomende jaar (2024: € 827.999, 2023: € 799.999).

In de overige vorderingen is begrepen een bedrag van € 0 (2023: € 0) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

IV Effecten

Effecten	<u>1.071.687</u>	<u>949.151</u>

De effectenrekening is afkomstig uit de nalatenschap van Fritz Liefkes.

V Liquide middelen

Kasgelden	26.510	48.936
Gelden onderweg	0	24.646
Kredietinstellingen	19.683.481	15.712.219
	<u>19.709.991</u>	<u>15.785.801</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

EIGEN VERMOGEN**Algemene reserve**

Het resultaat dat resteert na dotatie en onttrekking aan de bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves, ofwel het resultaat uit de reguliere exploitatie van het museum, bedraagt € 205.223. Dit resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

VI Algemene reserve

	2024	2023
Het verloop was als volgt:		
Stand per 1 januari	2.404.804	4.014.436
Resultaatbestemming	205.223	-1.609.632
Stand per 31 december	<u>2.610.027</u>	<u>2.404.804</u>

VII Bestemmingsreserves

	31-12-2024	Resultaat Bestemming	31-12-2023
Bestemmingsreserve revitalisering buitenmuseum	-	-453.642	453.642
Bestemmingsreserve buitengebied Wereldmuseum Leiden	644.874	-	644.874
	<u>644.874</u>	<u>-453.642</u>	<u>1.098.516</u>

Bestemmingsreserve revitalisering buitenmuseum

Onderdeel van de subsidieaanvraag voor de periode 2013-2016 van het Wereldmuseum Berg en Dal was de revitalisering van het buitenmuseum. Deze reserve is derhalve gevormd ter dekking van de uitgaven van dit plan. In verband met de ontwikkelingen rondom het Wereldmuseum Berg en Dal is de invulling van het plan verbreedt. Naast het buitenmuseum zijn nu ook de verbouwing van de entree en de tentoonstellingszalen hierin opgenomen. In 2019 zijn de eerste twee van drie fasen gereedgekomen. In 2021 is de derde fase welke betrekking heeft op het buitenmuseum voltooid. De bestemmingsreserve is met het beëindigen van de huurovereenkomst ultimo 2024 vrijgevallen.

	2024	2023
Het verloop was als volgt:		
Stand per 1 januari	453.642	588.804
Bestedingen	-125.109	-135.162
Vrijval	-328.533	-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>453.642</u>

Bestemmingsreserve buitengebied Museum Volkenkunde

De bestemmingsreserve buitengebied Wereldmuseum Leiden is na afstemming met OCW gevormd uit het bestemmingsfonds huur OCW. Dit bestemmingsfonds was gevormd door het verschil tussen de in rekening gebrachte huur door het Rijksvastgoedbedrijf en de ontvangen subsidie voor deze huur over de periode 2014 tot en met 2016.

De gelden zullen worden besteed aan de ontwikkeling van de tuin van het Wereldmuseum Leiden.

VIII Bestemmingsfondsen

	31-12-2024	Resultaat Bestemming	31-12-2023
Vervangingsreserve Bedrijfsinstallaties	133.504	-393.856	527.360
Bestemmingsfonds Liefkes	398.885	-89.538	488.423
Bestemmingsfonds Masterplan	2.472.412	-154.292	2.626.704
Bestemmingsfonds Tholenaar-van Raalte	-	-59.717	59.717
Bestemmingsfonds Kan Sioe Yao	140.969	-	140.969
Bestemmingsfonds Rita Bolland	37.625	-	37.625
Bestemmingsfonds AMUU	15.000	-	15.000
Bestemmingsfonds LEF	26.471	-5.470	31.941
	<u>3.224.866</u>	<u>-702.873</u>	<u>3.927.739</u>

Vervangingsreserve Bedrijfsinstallaties

Dit fonds is gevormd uit de herwaardering van de om niet ingebrachte bedrijfsinstallaties van de RGD/VROM en een eenmalige storting € 277.000 van de RGD/VROM betreffende vervangingsgelden. Met de continuatie van het huisvestingsstelsel is het fonds vrijgevallen tot aan de boekwaarde van de hieruit gefinancierde activa.

Het verloop was als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	527.360	583.829
Bestedingen	-48.407	-56.469
Vrijval	<u>-345.449</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>133.504</u>	<u>527.360</u>

Bestemmingsfonds Liefkes

Het fonds is gevormd vanuit de nalatenschap van de heer Fritz Liefkens. De gelden zullen besteed worden in overstemming met de gemaakte afspraken met de executeur-testamentair van de nalatenschap.

Het verloop was als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	488.423	615.576
Beleggingsresultaat	77.779	75.386
Bestedingen	-167.317	-202.539
Stand per 31 december	398.885	488.423

Bestemmingsfonds Masterplan

De bijdrage van de Vriendenloterij mag bij voorkeur worden gebruikt voor aankoop, restauratie en presentatie van de collectie. Het museum ontvangt een jaarlijkse uitkering van de Vriendenloterij van € 500.000. De uitkering, is onder aftrek van de bijdragen aan aankopen en gallerijtentoonstellingen tot en met 2022 aangewend of gereserveerd voor bestedingen in het kader van het Masterplan Wereldmuseum Amsterdam. In 2022 is het Masterplan door de oplevering van de tentoonstelling Onze Koloniale Erfenis voltooid. De uitkering van 2024 is gedeeltelijk aangewend voor de presentatie van de collectie.

Het verloop was als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	2.626.704	3.299.789
Ontvangen uitkeringen	500.000	500.000
Bestedingen	-654.292	-1.173.085
Stand per 31 december	2.472.412	2.626.704

Bestemmingsfonds Tholenaar- van Raalte

Het Tholenaar-van Raalte fonds is een legaat. Het is bedoeld voor aankopen en onderzoek op het gebied van beeldcultuur of fotografie.

Het verloop was als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	59.717	130.938
Bestedingen	-59.717	-71.221
Stand per 31 december	-	59.717

Bestemmingsfonds Kan Sioe Yao

Het Kan Sioe Yao fonds is een fonds op naam. In 2023 werden er uitkeringen ontvangen uit de nalatenschap van de heer Kan Sioe. De doelstelling van het fonds betreft het bijdragen aan het behoud van het nog in Nederland aanwezige erfgoed van Chinees-Indonesische Peranakans.

Het verloop was als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	140.969	140.969
Ontvangen uitkeringen	-	-
Stand per 31 december	140.969	140.969

Bestemmingsfonds Rita Bolland

Het Rita Bolland Fonds is een legaat. Rita Bolland is een oud-conservator textiel van het Wereldmuseum Amsterdam. Het is bedoeld voor aankopen en onderzoek op het gebied van textiel.

Het verloop was als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	37.625	37.625
Bestedingen	-	-
Stand per 31 december	37.625	37.625

Bestemmingsfonds LEF

Het bestemmingsfonds LEF is gevormd uit de ontvangen gelden van de in 2019 opgeheven Stichting Leids Etnologisch Fonds (LEF). Conform hetgeen is besloten in de opheffingsvergadering zullen de gelden worden besteed overeenkomstig het doel van de opgeheven stichting.

Het verloop was als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	31.941	46.034
Bestedingen	-5.470	-14.093
Stand per 31 december	26.471	31.941

AANKOOPFONDS

IX Aankoopfonds Collectie

Dit fonds is gevormd uit een schade-uitkering door AON en de opbrengsten van een veiling van voorwerpen. Dit fonds wordt aangewend ter verbetering van de kwaliteit van de collectie.

Het verloop was als volgt:	2024	2023
Stand per 1 januari	0	22.253
Bestedingen	-	-22.253
Stand per 31 december	0	0

VOORZIENINGEN

X Voorziening groot onderhoud

Per 1 januari 2017 is de stichting zelf verantwoordelijk voor instandhouding van de gebouwen in Leiden en 's-Gravezande. De instandhouding bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen voor delen van de gebouwen en de daarbij behorende installaties. Op basis van het meerjarenonderhoudsplan is een voorziening voor groot onderhoud gevormd.

	2024	2023
Stand per 1 januari	7.265.055	7.066.462
Onttrekking regulier	-186.964	-149.109
Dotatie	522.675	347.702
Stand per 31 december	7.600.766	7.265.055

De voorziening kent de navolgende planning in tijd:

< 1 jaar	150.944
Tussen 1 en 5 jaar	4.777.856
> 5 jaar	2.671.966

XI Overige voorzieningen

	2024	2023
Voorziening reorganisatie	-	300.000
Voorziening jubilea uitkeringen	84.961	89.991
Voorziening langdurig zieken	-	-
Stand per 31 december	84.961	389.991

Voorziening reorganisatie

	2024	2023
Stand per 1 januari	300.000	-
Onttrekking	-300.000	-
Toevoeging	-	300.000
Stand per 31 december	-	300.000

De voorziening reorganisatie heeft betrekking op de reorganisatie van het Wereldmuseum Berg en Dal. De hoogte van de voorziening is bepaald aan de hand van een inschatting per persoon en gebaseerd op de momenteel beste managementinschatting van de werkelijk uit te keren bedragen. De ultimo 2024 openstaande verplichtingen zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

Voorziening jubilea uitkeringen

	2024	2023
Stand per 1 januari	89.991	81.963
Onttrekking	-20.340	-17.277
Toevoeging	15.310	25.305
Stand per 31 december	84.961	89.991

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband, en is grotendeels langlopend. Circa € 26.939 (2023: circa € 13.650) heeft een looptijd korter dan 1 jaar.

Voorziening langdurig zieken

	2024	2023
Stand per 1 januari	-	23.662
Onttrekking regulier	-	-23.662
Toevoeging	-	-
Stand per 31 december	-	-

De voorziening langdurig zieken is gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend niet of niet geheel in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

LANGLOPENDE SCHULDEN

XII Langlopende schulden

	2024	2023
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	8.500.196	5.459.533
Investeringsubsidie	740.883	693.660
Aankoop collectie	-	6.573
Stand per 31 december	9.241.079	6.159.766

Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW

De huisvestingssubsidie OCW is in 2024 als volgt besteed conform onderstaand overzicht. Het saldo op de eindbalans is geheel verantwoord onder de langlopende schulden en zal worden aangewend voor toekomstige investeringen.

Stand 1 januari 2024	€ 5.459.533	
Subsidie OCW huisvesting (conform beschikking met kenmerk 1422678/44594214)	€	5.248.858
Onttrekking wegens investeringen (onder Investeringsubsidie OCW)	€	-
Onttrekkingen (lasten):		
- Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf: rente, aflossing, heffingen (o.a. OZB) en opslagen		
Gebruiksvergoeding	€	-620.637
Servicekosten	€	-
- Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	€	-198.032
- Verzekeringen	€	-48.873
- Afschrijving op investeringen (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	€	-74.360
- Kosten dagelijks onderhoud	€	-626.443
- Dotatie aan voorziening groot onderhoud	€	-522.675
- Overige huisvestingskosten (eigenaarszaken: advieskosten, inspecties e.d.)	€	-191.535
Totaal onttrekkingen	€	- 2.282.555
Toevoegingen (baten):		
- vrijval Investeringsubsidie OCW (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	€	74.360
- overige baten, toevoeging subsidie met kenmerk	€	-
Totaal toevoegingen	€	74.360
Saldo huisvestingssubsidie (subsidie OCW - onttrekkingen + toevoegingen)	€	3.040.663
Saldo 31 december 2024	€	8.500.196

Investeringsubsidie	31-12-2024	Dotatie	Vrijval	31-12-2023
Voor huisvesting OCW	276.383	-	74.360	350.743
Voor tuinverlichting OCW	96.250	-	21.000	117.250
Voor masterplan	150.250	-	57.000	207.250
Voor tentoonstelling	218.000	237.000	37.417	18.417
	<u>740.883</u>	<u>237.000</u>	<u>189.777</u>	<u>693.660</u>

De investeringsbijdragen zijn van diverse subsidieverstrekkers tot en met 2024 ontvangen bijdragen ter dekking van afschrijvingslasten van investeringen. Het bedrag ad € 740.883 valt over een langere tijd vrij, in onderstaande tabel is de vrijval weergegeven.

Resterende schuld	740.883
< 1 jaar	162.473
Tussen 1 en 5 jaar	494.042
> 5 jaar	84.368

Aankoop collectie

	2024	2023
Stand per 1 januari	6.573	52.968
Aflossing	-6.573	-46.395
Stand per 31 december	-	6.573

Resterende schuld	-
< 1 jaar	-
Tussen 1 en 5 jaar	-
> 5 jaar	-

**KORTLOPENDE SCHULDEN
(ten hoogste een jaar)**

	31-12-2024	31-12-2023
XIII Crediteuren	1.586.190	2.012.832
XIV Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	409.064	431.780
Pensioenen	141.927	142.175
	550.991	573.955
XV Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld- en dagen	727.119	765.731
Vooruit ontvangen bedragen	1.780.940	436.041
Nog te betalen bedragen	633.038	364.863
	3.141.097	1.566.635

Onder de vooruit ontvangen bedragen is begrepen een bedrag van € 1.733.713 (2023: € 350.000) inzake het project: Activiteiten Consortium Koloniale Collecties 2023-2025

Onder de overlopende passiva is begrepen een bedrag van € - (2023: € -) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Verplichtingen

Huur

In 2017 is een huurovereenkomst aangegaan voor het museumgebouw te Leiden en de vier loodsen te 's-Gravenzande. De overeenkomst liep tot 31 december 2022. Vanaf die datum loopt de overeenkomst voor onbepaalde duur door. Het museum kan de overeenkomst gedurende deze periode opzeggen bij aangetekend schrijven en met inachtneming van een opzegtermijn van 12 maanden.

In het kader van het nieuwe museumstelsel is het museum vanaf 1 januari 2017 verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van deze panden. Het museum nam tot en met 2022 de diensten die voortvloeien uit de hieraan verbonden dienstverleningsovereenkomst af van het Rijksvastgoedbedrijf.

Voor het Wereldmuseum Amsterdam is een huurovereenkomst afgesloten met het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT). Deze overeenkomst loopt tot en met 31 december 2025.

De totale huurprijs inclusief servicekosten voor alle locaties bedraagt € 3.901.996 per jaar (prijpeil 2025). Onderstaand de verdeling per locatie:

- Wereldmuseum Leiden	€ 590.000
- Wereldmuseum Amsterdam	€ 3.311.996

Voor de locatie Leiden wordt dit bedrag gedekt door de subsidie verstrekt door het Ministerie van OCW.

Lease

Ultimo 2024 bestaat er een leaseverplichting van € 12.465 inzake kopieer- en scanapparatuur. Deze verplichting heeft een duur korter dan een jaar.

Rechten

Subsidie OCW 2025-2028

Door het Ministerie van OCW is in het kader van de Culturele basisinfrastructuur (BIS) voor de jaren 2025-2028 (ref. 47516545/1583416) een bedrag van € 13.561.449 per jaar toegekend.

In het kader van de zorg voor het beheer en van museale cultuurgoederen op grond van de Erfgoedwet (ref. 1583115/47475423) is voor 2025-2028 een bedrag per jaar toegekend van € 9.659.326.

De bedragen worden jaarlijks geïndexeerd voor arbeidskostenontwikkeling en prijsontwikkeling.

Toelichting op de categoriale exploitatierekening over 2024
(bedragen in Euro's)

BATEN

	Inkomsten	2024	Begroting	2023
	<u>Directe inkomsten</u>			
1	Publieksinkomsten binnenland (2+3)	<u>2.463.483</u>	<u>3.060.200</u>	<u>3.190.619</u>
2	Kaartverkoop			
	Inkomsten uit entreegelden en (museum) kaarten	<u>1.425.479</u>	<u>2.050.950</u>	<u>2.000.934</u>
		<u>1.425.479</u>	<u>2.050.950</u>	<u>2.000.934</u>
3	Overige publieksinkomsten			
	Inkomsten uit horeca-exploitatie	553.661		526.261
	Verkoop artikelen	261.141		399.364
	Fotowinkel	5.365		5.744
	Educatieve activiteiten	<u>217.837</u>		<u>258.316</u>
		<u>1.038.004</u>	<u>1.009.250</u>	<u>1.189.685</u>
4	Totaal publieksinkomsten	<u>2.463.483</u>	<u>3.060.200</u>	<u>3.190.619</u>
5	Overige directe inkomsten			
	Consulting	81.333		45.131
	Bruiklenen	-		-
		<u>81.333</u>	<u>-</u>	<u>45.131</u>
6	Totaal directe inkomsten (4+5)	<u>2.544.816</u>	<u>3.060.200</u>	<u>3.235.750</u>
7	<u>Indirecte inkomsten</u>			
	Ruimte en faciliteiten	4.195		16.167
	Doorberekende personeelskosten Wereldmuseum Rotterdam	766.831		700.403
	Doorberekende overige kosten	<u>371.849</u>		<u>383.628</u>
		<u>1.142.875</u>	<u>1.056.750</u>	<u>1.100.198</u>

		2024	Begroting	2023
	<u>Private middelen</u>			
8	Waarvan particulier			
	Schenking van Berkel	6.570		6.570
	Schenking Corbeij	-		18.125
	Schenking Schefold	-		21.701
	Liefkes erven	87.680		85.972
	Nalatenschap J. Sterk	170.000		-
	Overige	2.576		2.142
		<u>266.826</u>	<u>6.570</u>	<u>134.510</u>
9	Waarvan bedrijven			
	NIBG	-		30.615
	DNB	12.397		27.397
	Overige	6.200		59.891
		<u>18.597</u>	<u>-</u>	<u>117.903</u>
10	Waarvan private fondsen			
	Vereniging Rembrandt	-		20.000
	PBCF, Terfo Weefsels	-		8.500
	VSF fonds, OKE	40.000		-
	Vfonds, Martial Arts	40.000		-
	Cultuurfonds, Goud	25.000		-
	Vrijval investeringssubsidies	42.917		50.833
	Overige	15.948		7.000
		<u>163.865</u>	<u>184.250</u>	<u>86.333</u>
11	Waarvan goede doelenloterijen			
	Vriendenloterij	785.596		1.070.732
		<u>785.596</u>	<u>828.000</u>	<u>1.070.732</u>
12	Totaal bijdragen uit private middelen (8+9+10+11)	<u>1.234.884</u>	<u>1.018.820</u>	<u>1.409.478</u>
13	Totale eigen inkomsten (6+7+12)	<u>4.922.575</u>	<u>5.135.770</u>	<u>5.745.426</u>

Subsidies		2024	Begroting	2023
14	<u>Totaal structureel OCW (15+16+17)</u>			
	De subsidie is als volgt opgebouwd:			
15	Culturele basisinfrastructuur	13.561.449		12.861.110
		13.561.449	13.375.554	12.861.110
16	Erfgoedwet onderdeel huisvesting	5.248.858		4.263.744
	Aangewend voor investeringen	-		-278.071
	Mutatie te besteden subsidie huisvesting	-3.040.663		-1.599.330
		2.208.195	5.389.982	2.386.343
17	Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	4.010.468		3.803.359
		4.010.468	3.955.493	3.803.359
	Subsidie Ministerie OCW	19.780.112	22.721.029	19.050.812
	AFK gemeente Amsterdam inzake WMJ*			
18	Structurele subsidie gemeente	246.688	243.874	234.494
20	<u>Incidentele publieke subsidies</u>			
	Subsidie uit publieke middelen			
	Modriaanfonds Datagestuurd ontdekken	-		33.000
	AFK Datagestuurd ontdekken	-		10.500
	OCW Consortium (ref. 34381038)	-		679.431
	OCW Consortium (ref. 40406696)	543.690		450.000
	Mondriaanfonds, Martial Arts	75.000		-
	Mondriaanfonds, Senft	30.000		-
	Metamorfoze	87.500		125.000
	Vrijval investeringssubsidies	146.860		118.080
	Overige	44.080		53.060
		927.130	945.884	1.469.071
21	Totaal subsidies (14+18+20)	20.953.930	23.910.787	20.754.377

*Op 3 augustus 2023 is door AFK (ref. 2023.0201.T. 1) een subsidie verleend in het kader van het Kunstenplan 2021-2024 van € 848.740, waarvan toegekend voor 2024 een bedrag van € 234.494. Deze subsidie heeft betrekking op de activiteiten van het Wereldmuseum Junior (WMJ).

	Begroting	Realisatie 2024
Specificatie besteding		
Werving, selectie museummedewerkers	2.500	-
Vorbereiding trainingen, inhoud en vorm	4.000	-
Trainingskosten	9.000	-
Personele kosten voor trainingsduur	15.000	-
Personele kosten voor uitvoering tentoonstellingsprogramma (7 dagen per week)	145.000	228.534
Vaste staf voor dagelijkse sturing, coaching en begeleiding	45.000	68.686
Expertiseontwikkeling i.s.m. onderwijs	10.000	-
Materiaalkosten	14.500	6.907
Niet gehonoreerd cf. besluit 2023.0201.T.1	-32.815	-
	212.815	304.127

**Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW) is een samenwerkingsovereenkomst "consortium koloniale collecties" aangegaan met andere musea inzake het in kaart brengen van collecties en mogelijk teruggave aan het land van herkomst.

Op 11 september 2023 is door OCW (ref. 40406696) een subsidie verleend in het kader van het project: Activiteiten Consortium Koloniale Collecties 2023-2025 voor een bedrag van € 3.100.000.

De aanwending van de subsidie kende het navolgende verloop (het saldo betreft de positie vooruit ontvangen subsidie):

	Saldo 01-01	Ontvangst	Besteding	Besteding door partners	Saldo 31-12
2023	-	800.000	450.000	-	350.000
2024	350.000	2.032.000	543.690	104.597	1.733.713

Een eventueel verschil tussen de gerealiseerde kosten en het ten hoogste verleende bedrag wordt in mindering gebracht bij de vaststelling en zal worden teruggevorderd. De subsidie voor 2024 bedraagt EUR 800.000, voor 2024 bedraagt deze EUR 2.000.000 en voor 2025 bedraagt deze EUR 300.000.

LASTEN	2024	Begroting	2023
1 <u>Personeelslasten</u>			
Lonen en salarissen	9.037.297		8.988.499
Sociale lasten	1.591.573		1.511.680
Pensioenlasten	949.758		946.820
Dotatie reorganisatie voorziening	-		300.000
Diverse personeelskosten	219.429		486.674
	<u>11.798.057</u>	<u>12.595.450</u>	<u>12.233.673</u>

In 2024 waren er gemiddeld 161 FTE in dienst (2023: 166) als volgt per sector verdeeld:

	2024	2023
Directie inclusief ondersteuning	7	6
Sector onderzoek en collectie	26	25
Sector programmering	30	30
Sector realisatie	31	30
Sector organisatie en diensten	52	59
Sector publiek en partners	15	16
Totaal FTE	161	166

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Nationaal Museum van Wereldculturen van toepassing zijnde regelgeving. Het bezoldigingsmaximum in 2024 voor Nationaal Museum van Wereldculturen is € 233.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionarissen*

bedragen x € 1	M.J. van Bommel	W.A.H. Modest
Functiegegevens	Algemeen directeur	Inhoudelijk directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	Ja
Bezoldiging		
Beloningen plus belastbare onkostenvergoedingen	167.791	135.912
Beloningen betaalbaar op termijn	19.281	18.461

Subtotaal	187.072	154.373
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet erugontvangen bedrag	-	-
Totale bezoldiging	187.072	154.373
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t

Gegevens 2023		
Aanvang en einde functievervulling 2023	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband 2021 (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Bezoldiging 2023		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	151.435	129.199
Beloningen betaalbaar op termijn	18.040	17.767
Subtotaal	169.475	146.967
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Totale bezoldiging	169.475**	146.967

*Ingevolge het samenwerkingsverband met het Wereldmuseum Rotterdam zijn de (salaris)lasten van onder meer de leidinggevende functionarissen voor een bedrag van € 93.208 (2023 € 86.000) inclusief sociale lasten doorbelast.

** Het vergelijkende cijfer is gecorrigeerd met € 689.

Toezichthoudende topfunctionarissen

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
De heer. K.M. Becking	Voorzitter Raad van toezicht
Mevrouw E.R. Kambel	Lid Raad van toezicht
Mevrouw A. Bolle	Lid Raad van toezicht
De heer H.J.H. van Meegen	Lid Raad van toezicht
Mevrouw L.A.M. van der Linden	Lid Raad van toezicht
De heer L.A.A. Pieters	Lid Raad van toezicht
Mevrouw H.A. Saam	Lid Raad van toezicht

De leden van de Raad van Toezicht van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen zijn onbezoldigd.

	2024	Begroting	2023
2 <u>Huisvestingslasten</u>			
Huur gebouwen	2.927.284		2.904.346
Gebruiksvergoeding Rijksvastgoedbedrijf	620.637		812.693
Servicekosten	677.757		682.278
Dotatie voorziening grootonderhoud	522.675		347.702
Energiekosten	772.747		1.465.427
Onderhoudskosten	812.445		902.782
Schoonmaakkosten	197.848		241.935
Overige huisvestingslasten	148.639		34.867
	<u>6.680.032</u>	<u>10.487.838</u>	<u>7.392.030</u>
3 <u>Afschrijvingen</u>	<u>1.302.120</u>	<u>1.525.447</u>	<u>1.525.790</u>
4 <u>Aankopen</u>	<u>141.473</u>	<u>80.000</u>	<u>128.330</u>
5 <u>Overige lasten</u>			
<u>Inhuur derden</u>			
Kosten uitzendkrachten	283.972		311.810
Kosten uitbesteed werk	1.351.538		1.501.799
Inhuur derden	<u>1.635.510</u>	<u>0</u>	<u>1.813.609</u>
<u>Kantoorkosten</u>			
Kantoorbehoeften	4.607		5.586
Portiekosten	20.899		14.737
Kopieer- en papierkosten	23.441		24.967
Telefoonkosten	52.973		42.648
Automatiseringskosten	767.906		881.549
Overige kosten	<u>37.426</u>		<u>28.997</u>
Kantoorkosten	<u>907.252</u>	<u>0</u>	<u>998.483</u>
<u>Publiciteitskosten</u>			
Reclamekosten	911.148		1.221.824
Drukwerk	<u>27.280</u>		<u>98.082</u>
Publiciteitskosten	<u>938.428</u>	<u>0</u>	<u>1.319.906</u>

	2024	Begroting	2023
Inkoopwaarde verkopen winkel en horeca	262.100		353.073
<u>Activiteitenkosten</u>			
Ontwerpkosten	145.374		134.467
Audiovisuele kosten	312.801		364.923
Reis- en verblijfkosten	160.292		165.606
Transportkosten	63.556		68.797
Kosten op en afbouw tentoonstellingen	859.575		773.952
Kosten conserveren en restaureren	61.686		122.487
Diverse aankopen	-		-
Fotokosten	24.858		82.548
Kosten digitaliseren	64.863		216.984
Bruikleenkosten	242.246		237.527
Workshop- en kosten van optredens	132.051		292.957
Overige activiteitenkosten	366.709		330.985
Activiteitenkosten	2.434.011	0	2.791.233
<u>Organisatiekosten</u>			
Accountantskosten	139.539		102.310
Adviseurskosten	267.560		271.628
Kosten RvT	-		-
Administratiekosten	30.377		38.690
Assurantiekosten	109.014		89.413
Organisatiekosten	546.490	0	502.041
<u>Algemene kosten</u>			
Aanschaf en onderhoud kleine inventaris	22.420		33.651
Abonnementen en contributies	70.927		105.253
Representatiekosten	29.856		29.684
Congreskosten	2.621		10.130
Donaties en sponsoring	1.250		4.046
Boekverlies activa	233.855		-
Overige algemene kosten	269.552		211.572
Algemene kosten	630.481	0	394.336
Totale overige lasten	7.354.272	6.573.140	8.173.664

Toelichting op de functionele en categoriale exploitatierekening over 2024

Het toerekenen van de baten en lasten aan de afdelingen (welke zijn onderverdeeld naar museale functies) is gedaan op basis van verdeelsleutels. Leidend hierbij zijn de voorschriften uit het handboek cultuursubsidies 2021-2024. Uitgangspunt is dat de baten en lasten direct toegerekend worden aan de de publieks-, dan wel de collectiefunctie. Indien dit niet mogelijk is worden de baten en lasten toegerekend aan algemeen beheer.

Baten

De publieksinkomsten worden toegerekend aan de publieksfunctie, evenals de baten uit de winkel- en horecaexploitatie. De overige inkomsten worden toegerekend naar aard van de inkomsten, hierbij geldt dat de baten de lasten volgen.

Subsidie OCW

De subsidie wordt als volgt toegerekend:

- Subsidie collectiebeheer: deze wordt geheel toegerekend aan collectiebeheer;
- Subsidie huisvesting: deze wordt op basis van gebruik vierkante meters doorberekend naar aard van gebruik;
- Subsidie basisinfrastructuur: deze wordt per saldo ingezet om het tekort op de collectiefunctie te dekken. Het overige wordt toegerekend aan de publieksfunctie.

Overige bijdragen/subsidies

Bijdragen worden over het algemeen toegekend met een specifiek doel. Deze bijdragen zijn opgenomen onder de functie waar ook de lasten zijn opgenomen, op welke deze bijdragen betrekking hebben.

Personeelslasten

De medewerkers welke direct toewijsbaar zijn aan de functies zijn hieraan toegerekend. De overige medewerkers (zoals bijvoorbeeld de directie, ICT en P&O) zijn toegerekend aan algemeen beheer.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn toegerekend op basis van functie van gebouwen en m2.

Afschrijvingslasten

De afschrijvingslasten zijn indien mogelijk toegerekend aan de desbetreffende functie. Grotendeels zijn ze toegerekend aan algemeen beheer.

Aankopen

Aankopen vallen onder de collectiefunctie.

Overige lasten

De overige lasten worden toegerekend middels de systematiek waarbij de lasten de baten volgen. Indien er geen toerekening mogelijk is worden ze toegerekend aan algemeen beheer.

Toerekening saldo algemeen beheer

Voor toerekening van het saldo algemeen beheer volgt de stichting de voorschriften welke zijn overeengekomen tussen het ministerie en de museumvereniging.

Leiden, 28 maart 2025

De Directie:

M. J. van Bommel
Algemeen directeur

W.A.H. Modest
Inhoudelijk directeur

De Raad van Toezicht:

K.M. Becking

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en raad van toezicht van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen

Verklaring over de in de verantwoording 2024 opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen (hierna 'de stichting') te Leiden (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de verantwoording 2024 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2024;
- 2 de categoriale exploitatierekening over 2024; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Controleprotocol WNT 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de verantwoording 2024 opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de verantwoording 2024 andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de

economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 28 maart 2025

KPMG Accountants N.V.

E. Breijer RA

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

In de statuten zijn geen bepalingen inzake resultaatbestemming opgenomen.